

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDA

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

IN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 20 DECEMBER 1914.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

FÖR OSS, SOM SJÄLFVA LEFVA i en järngrå tid, står gärna det gångna seklet i ett ljust idylliskt skimmer, dess människor synas oss förunderligt goda och lyckliga, och deras lefnad afundsvärdt fredlig och lugn; åt de stormar som upprörde tiden, skänka vi blott ett småleende dellagande, när vi jämföra dem med vår egen tids stormar. För oss är nog den gamla goda tiden identisk med 1830- och 40-talen, de årtionden, hvilka vår memoarlitteratur målar så rikt och belysande, och våra föreställningar om tiden förbinda vi hufvudsakligen med Uppsala och Lund, eftersom universitetsstäderna voro den miljö, i hvilken memoarernas män och kvinnor rörde sig. Malla Silfverstolpes memoarer och Anna Hamilton-Geetes nu efter hennes död avslutade stora verk "I solnedgången", för att ta de populäraste arbetena, ha gjort oss förtrogna med Geijer och hans samlida på ett sätt, som icke gäller någon annan tid eller krets. Det låg också mycket nära till hands, när en soaré till förmån för landstormens kamrat-

Stående från vänster: Gunnar Wennerberg (kand. B. Jonzon), J. A. Josephson (kand. Helge Söderblom), sittande: öfverstinnan Silfverstolpe (fru E. Peterzen), Ava Wrangel (frkn Sondén), H. C. Andersen (disponenten Starup), grefvinnan Wrangel (frkn A. Hamilton), Thekla Knös (frkn von Engeström), Amelie Wrangel (frkn Nordenfelt), Alida Knös (friherrinnan Funck). E. L:son Finn foto.

fond skulle anordnas i Uppsala att söka trollo fram "en afton hos Malla Silfverstolpe" och ge lif och gestalt åt alla de kära, förtrogna skuggorna. Idén undficks af fru Ingegerd Mannersträhle, och med hjälp af goda konstnärliga och administrativa krafter utfördes den på det mest illusoriska sätt, så att själfva Malla och hennes talangfulla katteri kunnat vara nöjda. För arrangemangerna stodo friherrinnan Ebba Nordenfelt och fröken Amelie Bratt. Soarén slog så mycket an, att den måste ges två gånger, och det ekonomiska resultatet blef synnerligen godt.

Soaréprogrammet upptog förutom "En afton hos Malla Silfverstolpe" som förpjas fjärde akten af Gyllenborgs "Den svenska

sprätthöken". Det är vår första svenska originalcomédie, sällan eller aldrig uppförd sedan den första gången framträdde på Kongl. Theatern 1737. Den är i all sin gammalmodighet synnerligen aktuell, byggd som den är på svenskarnes kända benägenhet för allf utländskt prål i dräkt, tal och seder. Spelet sköttes med lif och lust af fem unga Uppsala-studenter, hvaraf främst märktes "Sprätthöken" och regissören i samma person: fil. lic. friherre Nils Everf Taube.

Hufvudafdelningen af soarén förde oss som antydt in i den vittra öfverstinnans salong i Uppsala någon gång på 1840-talet, just en Sofia-dag, hennes andra och mest älskade namnsdag. För att gratulera komma en del af hennes vänner med ett litet rim-skämt. Dessa verser äro original (aldrig tryckta) af Thekla Knös, skrifna till öfverstinnan Silfverstolpe på Sofia-dagen 1843. Veckans alla dagar tänkas däri bringa henne sin hyllning och voro deras representanter på den tiden: Kompositören Josephson, grefvinnan Wrangel med sina båda döttrar Ava och Amelie, Gunnar Wennerberg samt de

båda små Knösarna, gumman Alida och hennes dotter Thekla. Vidare har i anledning af dagens betydelse den danske skalden H. C. Andersen infunnit sig och låter i kretsen höra några af sina senaste sagor. Så sjunger Ava Wrangels framställarinna på ett okonstligt och inlagande sätt några af Lindblads och Geijers bitar; Gunnar Wennerberg låter äfven höra sin kraftfulla baryton och som slutnummer komma några unga studenter för att uppvakta sin kära öfverstinna med gluntsång.

Det var programmet; om dess utförande måste man säga, att det unga Uppsala af i dag näppeligen behöfde skämmas inför sina fäder; flickorna lyste med sin skönhet, studenterna med sitt goda humör och sångarne med sin sanna uppfattning af Geijers, Lindblads och Wennerbergs kompositioner. Disponent Starups framställning af H. C. Andersen var, hvad både mask och spel angår, oöfverträfflig, och öfverstinnan Mallas sammanhållande roll uppbars intelligens och säkert af fru Ester Peterzén, f. Wallander.

Vår vackra fotografi ger en interiör från Mallas salong, hvilken verkligen ganska troget sluter sig till våra föreställningar om densamma.

Fredrika Bremerförbundets styrelse och funktionärer, samlade å Strand Hotell för att högtidlighålla förbundets 30-årsdag den 8 december. Stående från vänster: E. Kleman, tidn. Herthas redaktör, S. Laurell, förbundets sekreterare, S. Ulrich, L. Hellström, M. Silow, sekreterare i stipendieinstitutionen, E. Rheborg, L. Dyrssen, A. Thorstenson, byråföreståndarinna, S. Leijonhufvud, H. Kantzow, ordförande i S'rängnäs-kretsen. Sittande från vänster: L. Dahlgren, L. Engström, L. Wahlström, v. ordförande, C. Wahrolin, förbundets kassaöfvaltare, A. Arwedson, ordförande i Linköpingskretsen, A. Lagerberg. Nedanför från vänster: E. Théel, I. von Plomgren, tjänstgörande å byrån.

Två körer.

DET KLINGADE EN GANG EN HIMMELSK SÅNG

och hvita vingar genom rymden drogo,
den sången ljöd, ack, blott en enda gång,
dess toner uti jordiskt missljud dogo.

Det var en stilla natt i Judaland,
då änglaröster genom rymden klungo
och bragte bud om utsträckt fadershand,
och himmelsk kärleks flöden ymnigt sprungo.

Den sången var ett lof till världars Gud,
som öfver jordens barn vill sig förbarma,
om frid, om vilja god den var ett bud
till dem, som uti hat och tvedräkt larma.

O, fridens budskap, ljufva änglasång,
som ville mötas blott af lof och böner,
du drunknade i stridens svall, och lång
vardt öknens väg för jordens arma söner.

Nu sjunga änglar ej i rymden mer,
de skyla sina anleten och gråta,
men mörkreis andar komma desto fler
och jublande sitt härskri de upplåta.

Aff krigets brand förstör och härjar allt,
aff kulan hvisslar och kanonen ryter,
aff stålet hvässas, mördande och kallt
och mänskoblod i strida strömmar flyter.

Aff mänskor gå som djäflar mot hvarann
är afgrundshärens högsta fröjd och lycka,
mot offrens dödsskrän intet uppgå kan —
nu satans här sig kan med seger smycka. —

O, änglakör, som fåfängt sjöng en gång
i Judaland för jordens fallna släkte,
skall aldrig mer i skyn bli hörd din sång?
skall dag ej gry, hur lång än natten räckte?

Då jordens folk med en förnyad håg
skall blomstra liksom Sarons hvita lilja
och gå mot ljuset på sitt segertåg
med fridsbanér och god och lyftad vilja!

STEFFEN.

Fredrika Bremerförbundet 30 år.

FREDRIKA BREMERFÖRBUNDET har i dessa dagar firat sitt 30-års-jubileum.

Då man tänker på i hvilken grad förbundet blifvit en oumbärlig, en själffallen institution med all den värdiga myndigheten hos en sådan, förundrar man sig egentligen öfver att det inte är mer än 30 år sedan Sophie Adlersparre tog initiativet till densamma.

Det är alldeles otroligt hur många af kvinnosakens praktiska problem, som blifvit lösta under dessa 30 år. Kvinnans utbildningsmöjligheter och arbetsmöjligheter ha utvidgats åt alla håll och hennes jämlikhetssträfvanden, särskildt på de områden, som gälla rätt till studier och ämbeten, ha krönts med åtskilliga framgångar. Det är säkert, att Fredrika Bremerförbundet här har varit en viktig faktor genom de initiativ det tagit, den påpasslighet, hvarmed det följt med alla frågor och såsom ett alltid pinsamt vaket samvete påminnt de maktägande om kvinnosynpunkterna, — så lätta att glömma! — genom att stå upp för kvinnogrupper, som ännu icke förmått ta vara på sin rätt själfva. Om vi stundom i ögonblickets otålighet tycka att Fredrika Bremerförbundet rör sig alltför betänksamt framåt, så är detta en synvilla, vi behöfva bara som nu vid en bemärkelsedag stanna och mäta dess arbete med historiska mått, för att vi skola se hur förbundet i verkligheten skenar i väg med ungdomlig radikalism och optimism rakt mot likställighetens sluttliga mål.

Förbundet grep sig vid starten genast an med hvad som då syntes viktigast: upplysningsverksamheten. Man upprättade en verklig frågebyrå, dit kvinnor fingo vända sig i ekonomiska, juridiska och hygieniska frågor. Ehuru i någon annan form fortgår denna upplysningsverksamhet allt jämt, att "fråga på Fredrika Bremerförbundet" är nog en mycket vanlig utväg, som tillgripes icke bara

af enskilda utan äfven af myndigheter och institutioner. Den redan andra året af förbundets lefnad startade platsförmedlingsbyrån finnes alltiämt och har utvidgats att omfatta allt flera arbetsområden. Förbundet har fixerat sin erfarenhet på området genom att ge ut en broschyr om arbetsutbildning och arbetsstillgång inom olika yrken. Sjuksköterskebyrån har vuxit ut ur denna afdelning. Vidare har förbundet en lagkommitté, som noga följer allt hvad som är i görningen framför allt på områden, som beröra kvinnans rättsliga ställning, som preciserar och framför kvinnornas kraf och bedriver upplysningsverksamhet bland kvinnorna själfva.

Fredrika Bremerförbundet grundade redan tidigt en sjukförsäkring för lärarinnor och med dem ur risksynpunkt jämställda arbetande kvinnor, och tog initiativ till Svenska sjuksköterskornas allmänna pensionsförening.

Om förbundets stipendier för unga kvinnor, som utbildas till olika yrken, talades redan utförligt i Iduns Årstnummer.

Det är betecknande att den utbildningsanstalt, som Fredrika Bremerförbundet själf anlagdt är en uteslutande praktisk, nämligen Rimforsas landthushållningsskola, som våra läsare torde känna till genom utförliga skildringar i Idun. Ännu en praktisk anstalt af liknande slag har förbundet fått sig uppdraget att anordna, när fru Martina Bergman-Osterberg skänkte sin egendom Småryd vid Båstad till en kvinnlig fruktskötarskola.

Om Årsta, som tillkommit genom Fredrika Bremerförbundets arbete, är här öfverflödigt att orda. Planerna på Årstas fortsättning, Årstaklubben i Stockholm, kommer helt visst att upplåtas, när tiderna ljusnat.

Fredrika Bremerförbundets organ är numera tidskriften Hertha, redigerad af Ellen Kleman, hennes företräderska som redaktör af tidskriften Dagny var Lotten Dahlgren.

Om personligheterna inom Fredrika Bremerförbundet måste vi fatta oss kort. Sophie

Från konstutställningen hos Giöbels.

Adlersparre och Ellen Ankarsvärd höra till dess gångna stora namn. Ordförande sedan 1903 är professorskan Agda Montelius, byråföreståndarinnan under många år var Gertrud Adelborg, som då hon lämnade sin post erhöll Iduns stipendium. De nuvarande krafterna se vi samlade kring viceordföranden doktor Lydia Wahlström å den bild, som togs på förbundets 30-årsfest. Skulle man bland dem särskildt nämna några vore det fröken Signe Laurell, som uppbär den ansvärsfulla sekreterareposten, och byråföreståndarinnan, fil. kand. Axianne Torstenson.

En ny konstsalong.

NM OCKSÅ INTE TIDERNÄ JUST nu äro de gynnsammaste för de konstnärliga yrkenas utöfvare, så finns dock ett starkt intresse här och hvar, som efter bästa förmåga vill hålla konstnärligt arbete under armarna och bereda detsamma väg fram till publiken. Ett exempel härpå är den i dagarna nyöppnade Giöbelska konstsalongen, etablerad i Norrlandsgatan 3 af Nya aktiebolaget Svensk konstslöjduutställning (S. Giöbel) under ledning af konsul G. Zätterström, fröken Siri Hanström och artisten Sigge Bergström.

I de trefliga ljusa lokalerna med ett entrérum på nedra botten och de öfriga rummen en trappa upp, möter man en hel del ypperliga alster af modern svensk målarkonst och skulptur, däribland dukar af Zorn — en ny delikat nakenmålning — Wilhelmsson, Sigge Bergström, Sjöberg, Lindström, G. v. Hennigs och utmärkta etsningar och teckningar af Grafiska sällskapets medlemmar. Det torde böra påpekas att detta sällskap i den nu nyöppnade konstsalongen kommer att ha exemplar af alla sina grafiska samlade till tjänst för de köp- och skådeslystna. Textilen har äfvenledes att uppvisa alster af hög konstskicklighet däribland handsydda speisar af fru Elsa Helin, minutöst broderade sidenporförlor af fröken Ingeborg Wettergren, tilltalande bokband af fröken Greta Morsing o.

d. Naturligtvis saknas ej heller bonader, gardiner o. s. v. Möbelkonsten företrädes ännu så länge af några enstaka föremål, men blir framdeles rikhaltigare. Den lilla utställningen är smakfullt ordnad och lätt öfverskådlig och borde bli en kär samlingsplats för vår konstälskande och framför allt konstköpande publik.

En Luciafest.

KONTORISTER OCH EXPEDITER kunna knappast hälsa julen med någon stormande glädje. Den medför för dem alla ett i hög grad ökad arbete, för butiksbiträdena mången gång nattvak utöfver dagens slit och möda. Och mycket penningar att offra på jultrefnaden ha själförsörjande kvinnor af denna yrkesgrupp mera sällan.

Dess tapparare är det af dem att göra sig julglädje med tämligen blygsamma ekonomiska resurser och dess spänstigare att förmå och förslå att ha roligt.

För Kvinnliga kontorist- och expeditörföreningen i Stockholm är det naturligtvis omöjligt att midt i själfva julbrådskan samla sina medlemmar till fest. Men en Luciafest, det ligger inom möjligheternas område och en sådan ingår också hvarje år i det program, som styrelsen bjuder medlemmarna. Festen var i år anordnad i Handtverksföreningens stora sal, där långa julbord, prydda med ljus och flaggar väntade gästerna och på fondväggen en önskan om fröjdefull jul lyste i transparang. När alla voro bänkade, blef det mörkt i salen och Luciafåget kom in med en stjärnflicka i speisen följd af de hvita Luciaflickorna med ljus i håret. Med hjälp af sångkören sjöng fågets medlemmar den gamla välkända: Goder afton, goder afton, båd' kvinna och man, och efter ett par hvarf kring salen skingrade de sig för att skänka i kaffet, som är oundgängligt på alla sannskyldiga Luciafester. Efter denna prolog följde sång och dans och julen blef vederbörigen invigd.

Köp svenska varor!

VISSERLIGEN BLASTE DET, men solen sken mild och ljum mellan björkarna och de små granarna och nere i Espel kändes det nästan som vår. Och minsann stod inte där borta i det frostglittrande gräset en klunga alldeles friska små gråviolettera höstmusseroner — en läckerhet nästan att jämföra med den franska tryffel.

Lillys ögon sirålade till: — Säg, utbrast hon, är detta inte ett rent under, så här endast ett par veckor före jul. Och med en pennknif skar hon varligt af de saftiga svamparna och knöt in dem i sin näsduk.

— Nu behöfver jag inte någon tryffel till riset i kväll, tillade hon belåtet. Effekten af svart och hvitt blef precis lika bra med dessa — och smaken gifvet bättre, då man får dem så här friska.

— Ja, tryffel ja, suckade Britt och såg dystert rätt fram. Och för resten, fortsatte hon utan minsta sammanhang, är världen alldeles upp och ner. Åsken slår ihjäl folk och få midt i svarta december, du plockar svamp och ingenting kan man få från det olyckliga utlandet. Minns du i fjol, det var just vid den här tiden som jag fick min vanliga julsändning från kusinerna i Paris — hela lären full med julklappar för hela familjen. Tänk så billigt det blef och så lättvindigt det var. Minns du sidenbandena, de siora härliga sammetsrosorna och de läckra brefpapperen och parfymerna. Visserligen ska vi ju inte alls ge hvarann några julklappar i år, det är ju öfverenskommet. Hela släkten har tummat på att sedan vi gjort vår insamling till landstormen, så kommer det också att vara slut med det. Men jag vet så väl hur är det är — i sista momangen komma vi allesamman att springa ut och köpa dumma saker åt hvarann för våra sista slantar.

— Det tror jag du har alldeles rätt uti, skraftade Lilly, så kommer det troligen att bli med den största delen af det svenska folket. Och väl är det. För hur skulle det annars gå för våra stackars handelsmän — och kvinnor.

— Men, fortsatte hon, hvarför skola vi nödvändigt köpa dumt för att vi köpa svenskt. Tvärtom. Hvad nu brefpapper och allt hvad därtill hör samt parfym och tvålar och sådant beträffar, så försäkrar jag dig att de svenska fabrikaten godt kunna jämföras med de utländska — ja i många fall öfverträffa dem. Och hur många flinka fingrar ha vi inte här hemma, hvilka blott längta att få arbete — att få forma till dessa konstnärliga stora sammets- och sidenblommor, att få sömma alla dessa fina lätta krugar i linne och batist, som nu äro så moderna.

— Linne och batist. Tänk nu bara inom den industrigrenen hvilka läckra varor som tillverkas i Sverige. Nej, Britt, du vet mycket väl att jag aldrig gillat det där myckna importerandet från utlandet. Och väl vore det om vi svenskar — ja kanske isynnerhet vi svenskor — under denna pröfnings tid, då vi ha så mycket att lära, äfven lärde oss att tillfullo uppskatta och bejläna oss af våra svenska varor.

HEDVIG SVEDENBORG.

KLÄDNINGAR

till Kr. 8.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder nerfläckade och oanvändbara klädning för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänd der Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN

Specialitéer:
Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt Kartong.

Modernaste Finpappersbruk.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Barnens julbref.

Ett ord särskildt till barnen.

LULEN NALKAS MED SNABBA steg: Några dagar blott och den af alla barn efterlängtnade högtidsaftonen är åter inne, och familjen samlas för att fira jul. Men när granen tändes, dröj stilla ett ögonblick, ha icke så brådt till julklappskorgen för att afslöja dess hemligheter! På bordet ligger "Barnens julbref" i sitt prydliga sigillförsedda kuvert, nu bryter far brefvet och tar fram den vackra lilla boken, som innehåller Selma Lagerlöfs julsaga. Slå en ring kring honom och lyssna till sagan han läser för er! Den handlar om en julafton för många hundra år sen, då bedröfvelsen tycktes människorna lika tung, som den är för många detta år, men då midt i nöden det som var allra vackrast och bäst i människosjälens sprang fram liksom den hvita julrosen blommor i snön, och hoppet födes på nytt. När du hör den vackra sagan läsas, medan far eller mor ibland kanske darrar på rösten, så tänk på att öfverallt, inte bara i Sverige, men också i Danmark och Norge läsa andra barn denna saga i kväll. Och åter andra barn, som icke ha så goda, trygga hem som ni, ha lagt sitt sommaröde i händerna på er, bättre loftade barn, och nu beror det på er, om det ödet blir missräkning eller glädje, en sommar på gårdar och stadsgator, eller ute i den sköna härliga skärgården.

Ni tror inte, att ni kunna göra mycket åt saken. Ni kunna göra mycket om ni bedja far och mor vackert att inte glömma julbrefvet! Ni kunna säga dem, att hellre afstår ni från något annat, från någon leksak eller godsak, än från detta julbrefvet, som innehåller en så vacker saga, och som dessutom betyder så mycket för de fattiga barnen. Ni kunna också köpa det och ge det till hvarandra, det kostar bara 1 krona. Men nu skall det ske, så fort som möjligt. Dröjer far och mor till strax före jul, då kan det hända att brefvet är slutsåldt, och efter jul finns det inte att få, om ni aldrig så gärna vilja. Brefvet rekvideras å expeditionen af Barnens julbref, Stora Vattugatan 10, Stockholm, allm. 16535. Insänd i god tid dit i postanvisning eller i sparmärken 1 krona och tydligt namn och adress, så kommer brefvet.

Det är ett stort, vackert ljusgrått kuvert med en teckning i rött och svart af professor Olle Hjortzberg och försedt med sigill med Selma Lagerlöfs monogram på baksidan. Så det är, som om ni finge ett bref direkt från författarinnan till Nils Holgerson!

Vi kunna berätta för er att i Danmark och Norge har man tyckt så mycket om det uppslag, som Iduns redaktör inlämnade till Stockholmstidningens pristäflan, att man äfven där vill vara med om Barnens julbref. I Danmark skickar Berlingske Tidende ut ett julbref till de danska barnen, som innehåller Selma Lagerlöfs julsaga, öfversatt till danska, och inkomsten skall gå till danska barns feriekolonier. I Norge kommer julsagan att läsas i tidningen Tidens Tegn på julaftonen, och det honorar, som redaktionen betalar, går genom svenska pastorn i Kristiania till fattiga svenska barn i den norska hufvudstaden.

Mätte ni nu bara visa er riktigt ifriga att sätta upp Barnens julbref på er önskelista, så att det kan bli till stor glädje och hjälp för många, många barn i hela Skandinavien!

"De sköflade hemmen."

De små sparbössorna.

DET AR MÅNGA SMÅSUMMOR tillhoppa, som bilda de 900 kronor, för hvilka vi denna vecka redovisa. De representera de sparbössor och offret af mången liten slant, dyrbar för dess ägare. Dessa slantar nå visserligen icke så snabbt upp mot hundra- och tusentalen som de stora summorna, men för dem, som mottaga gåfvan från Sverige, betydta de mycken sympati och ett innerligt medlidande. Belgiske ministern i Stockholm, monsieur Charles Wauters, har också efter genomläsning af redovisningskolumnerna förklarad, att han kände sig rörd och tacksam öfver den sympati, som här framlyste, likaväl som öfver gåfvan. Vi ha nu öfverlämnat till honom tillsammans 6,500 kronor, som utgjorde den största från ett håll mottagna posten i det belopp han förliden vecka öfversände till belgiska regeringen. Så fort sig göra låter kommer denna regering att lämna en redogörelse för hur gåfvorna fördelats. Det råder en oerhörd, ständigt växande nöd i Belgien och bland flyktingarna utanför dess gränser, och all hjälp är mer än välkommen.

Den belgiska nödhjälpsfonden i Stockholms handelsbank är alltså för ögonblicket länsad. Vi tro att Iduns insamling, innan den avslutas, ej minst under den gifmildhetens heliga fest, som nu förestår, skall kunna ge ett ytterligare afsevärdt tillskott till de sköflade hemmens fond.

Innan vi öfvergå till dagens redovisning, måste vi uttala ett varmt tack till alla dem, som sjäfvilligt åtagit sig att på listor samla ihop penningar till de olyckliga belgierna. Bland dessa måste vi särskildt tacka fröken S. Wellander, Drottningholm, som på sina listor insamlat icke mindre än 631,25 kr. Mätte det goda exemplet mana till efterföljd!

Bidrag mottagas fortfarande af tidningen Iduns expedition Mästersamuelsgatan 45, samt af fru Marika Stjernstedt, Leksand.

REDOVISNING:

Trpt. 6,414: 62. E. E-m 10: —, A. Gerle 3: —, Syster Eva 2: —, Från småskolebarn och lärarinnor i Veberöd 20: —, Fru H. Nilsson, Åhus 5: —, "Lisa", Sandsjö 2: —, "E och O", Anäset 5: —, insaml. g:m barnen af lärarinnan B. Andersson, Hå 25: —, Intresserade i Tidholm 11: 10, E. Spak, Leonardsberg, Fiskeby, 5: —, C. o. E. E-n, Mariestad, 6: —, Insamlat af Åsgarns folkskolebarn 8: 60, Sigrid Hjelmqvist, Ljungby 2: —, Walenius, Ljusfallshammar 4: —, Agnes Rosander, Ängelholm 5: —, Alma Ekvall, d:o 2: —, Alma Ohlsson, d:o 2: —, "Till minne af lyckliga dagar i Belgien" 5: —, Hedvig Horney, Båtskärsnäs 5: —, Emma N., Filipstad 5: —, Hilma L., d:o 1: —, Beda Lundblad, d:o 5: —, från Ulla och Per 2: —, H. S. 1: —, S-d, Lkpg 5: —, från Astrid & Georg 2: —, "—a" 5: —, Ella Westberg 1: —, I. L.m, Upsala 1: —, H. Dahl, Hid 5: —, S. M-n., Årsta, Uppsala, 2: —, D. R., Stöde 5: —, A. L., Sandviken 5: —, Okänd, Löftorp, 5: —, Ch. Jönson, Knutstorp, Axelvold, 5: —, L. G-n, Kalmar 3: 50, E. J. Torsgatan, Upsala 2: —, Fru A. Strömberg, Västerås 3: —, Fem syskon, Västerås 20: —, Agnes och Birger, Sthlm 10: —, H. M., Värmland 1: —, Nören, Strandbaden 5: —, "Landskrona" 5: —, Från ett "symöte i Skärstads prästgård" 35: —, M. Forsner, Sthlm 5: —, E. C. H. 15: —, L. E. Karlstad 2: —, Från skolbarn i Kolarbo småskola 3: 51, Therése Öberg, Pålsgård 3: —, g:m lärarinnor i

Asperöds folkskolas nedre afdeln. 18: 65, M. S., Djursholm 5: —, Från en syfören. i Hyssna 14: —, C.L. & N. 15: —, Okänd, Malmö 5: —, Augusta & Axel, Skåne 5: —, Lill-Klaës, att "de Belgiaste barnen få mat och kläder och karameller till jul" 1: 59, Många varmhjärtade, Östersund 10: —, "Elsebarne", Jönköping 2: —, Maria Lidström, Vermlands-Säby 5: —, Elisabeth Nordgren, Tomslilla 5: —, H. N-g, d:o 10: —, Ellen Ingelsen, Styrso 5: —, Inga & Sture, Malmö 10: —, L. Karlsson Box 5, Sköfde 6: 25, Fru J. C. Landelius, Drottningholm 5: —, mr G. W. Beamisk, d:o 5: —, E. N. Carlstedt, d:o 1: —, Hjördis och Dagny, Sthlm 5: —, Fru Greta v. Brömssen, d:o 10: —, Konsulinnan Annie Jonhsson, d:o 25: —, F. D-1, d:o 5: —, 5/12. 14. —, d:o 5: —, H. A., dito 15: —, En svensk sjöman dito, 0: 25, W. B., dito 2: —, T. A., dito 10: —, Fru Ebba Lindman, dito 10: —, Lille Curt, dito 2: —, I. S., dito 2: —, doktorinnan Dagmar Scholander, dito 2: —, O. o. G. M. 50: —, Fröken Elin Milde 20: —, S. W. 1: —, Lille Mark 2: —, R. H. 1: —, N. T. Skifarp 15: —, Från Nisse och Stig, Göteborg 5: —, E. F., Torshälla 2: —, Loffen och Aug. Mn., Nyköping 10: —, Från personalen å Postkontoret i Linköping 25: —, "Smäländska" 2: —, X 5: —, g:m Thyra Liljequist, Borlänge 108: 13, G. H-10: —, A. O. Hörndahl, Nyhamnsläge 10: —, E. W., 5: —, I. B., Upsala 1: —, Constance, Eslöv 1: —, Insamlade genom Malmö Folkbank, Anderlöf: (Nils Andersson, Sörby 3, 10: —, Jöns Nilson, Anderlöf, 5: —, H. Thysell d:o 5: —, A. Palmqvist d:o 5: —, Onämnd 5: —, O. Persson, Anderslöf 1: —, S. Olsson, Nybo, 2: —, Onämnd 1: —, d:o 1: —, d:o 1: —, Jöns Nilsson, Södergård 5: —, Fr. Werner, Anderslöf, 1: —, Onämnd, 10: —, d:o 5: —, Märten Svenson 5: —, A. Ekström 5: —, P. Hansson 10: —, Lars Olson, 5: —, Nils Olsson 5: —, Alfr. Lundberg 2: —, Joh. Nilsson 5: —, Rut Ålsén, 2: —, Lars Jönsson 10: —, Matilda Svensson 4: —, Rud. Palmqvist, 5: —, summa kr. 115: —, Ellen L-m 5: —, A. S-bg, Strängnäs 3: —, Birgit & Sven, Leufsta Bruk 5: —, Maria Bergdahl, Persberg 5: —, S. Malmö 2: —, Ruth och Elsa, Ystad 10: —, Maria Noring, Cloquet Miim, U. S. A. 11: 25. Summa Kr. 7,361: 45.

IDUN

ÅR 1915!

Våra ärade läsare öfver allt Sveriges land erinras om nödvändigheten att *nu genast* förnya prenumerationen å tidningen, och torde bekvämast vara att därvid använda den i detta nummer medföljande postprenumerationsblanketten. Beträffande allt det myckna Idun nästa år bjuder sina läsare, hänvisas till vår i föregående nummer införda prenumerationsanmälan, hvilken äfven återfinnes i vårt

JULNUMMER

som i nästa vecka utsändes till alla våra prenumeranter.

Sängar

Madrasser, Krollsplint 10: —, Tagel 22: —, Stick-Täcken, Cretonne 6: —, 8: —, Satin 8: —, 10: —, 15: —, Filter, Jaquard från 5: — till 20: —, Bruna 4: —, 5: —, 6: —, Sängöfverkast 5: — 6: — 9: —.

4 St. Nygat. — ÖSTERLUND & ANDERSONS A.-B., STOCKHOLM. — Hötorget 11.

K. ANDERSON

GRATIS erhåller enhver vid rekvisition min rikt illustrerade praktikatalog med ringmått, guld- och silfverpjeser illustrerade i värden till miljontals kronor. — — —
KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

Ett recept.

MED HANDERNA DJUPT INGRAF-
da i muffen och hakan nedbor-
rad i den mjuka boan stretade
hon fram i motvind och snö-
yra. Som oskarpa biografbilder
gledo människorna förbi henne i det hvil-
prickiga töcknet, och det var endast i när-
heten af lyktornas talgiga solar hon kunde
urskilja dragen på dem hon mötte.

Det var då ett välsignadt väder att kom-
ma ut i, tänkte hon och höjde axlarna för en
frossilning. Men det är också omöjligt att
jämt sitta inne och plugga, man måste ut
någon gång och fylla lungorna med frisk
luft och sinnet med nya intryck. Hon reste
hufvudet trolsigt, så att snön riktigt fick
piska henne i ansiktet.

Ett stort ljusflödande butiksfönster drog
henne för ett ögonblick till sig, men efter en
flyktig blick på de utställda varorna, fortsat-
te hon åter sin väg. Bländad af det skarpa
skenet märkte hon ej, att hon gick rakt emot
någon. Hon studsade och vek med ett ge-
neradt "förlåt" åt sidan.

"För all del, 'litet brutet är lätt förlåtet,'" kom det gladt inifrån ljusringen mellan slok-
hatten och den uppfällda rockkragen och
smått piruetterande, som i fransäs passe-
rade den mörka skepnaden förbi.

Men hon gick ej många steg, förrän hon
åter stannade. Var det inte Kaj Rönnens röst
det där? Hon vände sig hastigt om. Afven
han hade stannat och stod vänd emot hen-
ne. Jo, visst var det Kaj! De gingo emot
hvarann.

"Tyckte jag inte det var du, Hervor," sade
han ifrigt och räckte henne handen. "Du
får verkligen förlåta, att jag gick förbi dig,
men i det här vädret blir man ju alldeles
igenmurad i ögonen. Och för resten var det
visst inte i går, vi såg hvarann sist."

"Nej, det är nog öfver sju år se'n jag såg
Kaj," sade Hervor litet tafatt och stoppade
handen tillbaka i muffen.

"Hvart bär det iväg, om man får fråga?
Kanske jag får göra sällskap?" Kaj gled
kavaljersaktigt öfver till hennes vänstra sida.

"Ja gärna, jag är bara ute och drifver för
att komma ifrån böckerna en stund."

"Jaså, du är läsflicka, du," skämtade Kaj
och bytte om fot för att få jämna steg med
Hervor.

"Ja, jag tänker försöka ta studenten i vår.
Men hvad har Kaj för sig då?" Hon gaf hon-
om en förlägen sidoblick.

"Jag är elev på 'Akademien för de konstiga
friheterna,'" sade Kaj på sitt vanliga oge-
nerade sätt alldeles som i pojkkåren. "Det är
nu andra året jag går där."

"Tänk att Kajs pappa ändå gaf med sig
till sist. Han var ju så emot konstnårsbanan,
åtminstone förr i världen."

"Åja, så riktigt godvilligt gick det väl ej
heller att öfvertala gubben, men med min
energi så . . ." Han skrattade så att de hvita
tänderna lyste.

I del samma gingo de förbi ett konditori.

"Vet du, vi går in och värmer oss ett tag,"
sade Kaj och sköt Hervor med mildt våld in
genom dörren. "Det är ett sådant hundväder
att vara ute i." Han slog sig på bröst och
armar för att snön skulle gå af och krängde
af sig rocken.

De gingo igenom ytterrummet och in i
ett mindre där bredvid, som till deras belä-
tenhet var tomt. Och under ett stort olje-
tryck med rosafärgade alptoppar mot en
azurblå himmel slog de sig ned.

"Två kaffe och tjugotvå bakelser," sade
Kaj med eftertryck till flickan, som tog bort
ett par begagnade assietter från bordet och
svepte öfver marmorskifvan med sin hand-
duk. Hon skrattade och försvann.

Men väl ensamma blefvo de alldeles tysta.
Den svårighet att finna samtalsämnen, som
i början vanligtvis kommer öfver dem, hvilka
återses efter många år, men som för Her-
vor och Kaj tack vare snöyrans enande makt
blifvit fördröjd, bemäktigade sig nu dem båda
här inne i värmen och ljuset, där de tydligt
kunde urskilja hvarandras drag. Och medan
de sålunda ligande lagade i ordning kaffe
åt sig, började de istället å ömse håll en stilla
granskning.

Nog är han sig lik, tänkte Hervor, och lät
blicken i smyg dissekerande fara öfver Kajs
litet kantiga ansikte. Ogonen glittrade lika
tjufpojsaktigt som förr under den där tjocka,
mörka hårslingan, som alltid föll ned snedt
öfver pannan och hvilken hon så många
gångar sett hans mor smekande stryka upp.
Och munnen var då alldeles densamma, om
också en aning af mustascher nu kom den
att se tjockare ut. Men ändå var det något i
själfva ansiktsuttrycket, hon icke kände igen,
något mörkt långt inne i blicken och ett drag
kring munnen, som var henne främmande
och som gjorde henne ondt, utan att hon
egentligen själf visste hvarför.

Kaj å sin sida gjorde däremot endast gläd-
jande upptäckter. Hon ser ju riktigt bra ut,
fösen, länkade han och kisade yrkesmässigt
på Hervors rosiga anlete och ljusburriga hår,
där snön smält ned till små klara droppar
som lik daggpärlor glittrade i skenet från den
stora gaskronan. Och färgsinne tycks hon
också ha, ty hatten står bra i färg mot det
hela. Han lade hufvudet på sned för att än-
nu bättre kunna bedöma, men mötte i det-
samma Hervors förlägna blick.

"Nu måste du berätta om alla dessa år,"
sade han hastigt för att åter få samtalet i
gång. "Vet du, jag tycker vårt möte i dag
liknar ett par skutor, som drifvit ihop i tjoc-
kan." Han tystnade ett ögonblick och gjorde
en ansats att se sentimental ut, men slog ge-
nast om. "Nå, herr kapten, fram med logg-
boken!" Han såg henne rätt in i ögonen och
gjorde en hastig honnör med två fingrar.
"Och skulle någon styra kurs hitin, så girar
jag babord, förstår du, och förlöjer vid det
andra bordet. Inte skall någon få störa oss
nu."

"Åh, hvad du är dig lik," sade Hervor skrat-
tande och utan att märka att hon kallade
honom "du" som förr i världen. "Det är pre-
cis, som när man såg dig kajka nere i ån på
Hellestorp, i den där rankiga ekan, du minns".
Kaj tycktes emellertid ej höra, hvad hon
sade, utan högg i stället i med sin femte
bakelse.

"Det var ju samma år du gick fram, som
ni flyttade från Hellestorp," sade Hervor litet
frågande.

"Stämmer. Och det blir väl sju år sen i
vår." Sin vana trogen räknade han på fing-
rarna.

Hervor nickade bifall och så började hon
berätta. Det var namn och händelser i ett
enda virrvarr, men Kaj redde upp det all-
samman. Han hade icke glömt en enda män-
niska på det gamla kära Hellestorp och fråga-
de efter dem alla. Om hvad som hänt hen-
ne själf var ej mycket att förtälja. Året
efter sedan Kaj flyttat, hade hon börjat gå
i skola i närmaste stad och för två år sedan,
då hon beslutat sig för att ta studenten,
hade hon flyttat studierna till Stockholm.

"Men här är trist och tråkigt", sade hon
med en suck. "Inackorderingsstället är
odrägligt och det enda nöje man har är att
gå på teatern, på tredje raden förstås, så
att inte finanserna rubbas."

"Nå, men hvad har du tänkt göra sen ef-
ter examen?" frågade Kaj intresserad.

"Jag själf ville nog helst bli läkare, men
far tycker den banan är för dyr. Han vill i
stället ha in mig på apotek."

"Åsch, vet du att trilla piller tycker jag
du kan afstå ifrån."

"Men det blir det nog ändå", sade Her-
vor undergifvet. — "Nu är det din tur, Kaj,
att föreläsa ur loggboken", fortsatte hon
skälmskt och makade upp sig i soffhörnet.

Det var just hvad han väntat på, och för
en gång skull hade han på förhand tänkt
ut sitt svar: han skulle nämligen berätta
det minst möjliga. Ty hvad skulle det väl
ljäna till att åter gräfva upp alla dessa år,
som egentligen kunde sammanfattas i ett
enda ord: kamp. Kamp mot fadren, kamp
för idéerna — och tillvaron. Nej, det var
bäst dra grofva penseldrag.

"Jaha, som du vet, har jag just aldrig va-
rit för att plugga på skolbänken och ännu
sämre gick det efter mammas död, när in-
gen brydde sig om att trumfa in läxorna med
mig. Jag bara rifade och kladdade, men på
stort A i teckning kan man inte ta studenten.
Och så fick jag sluta skolan. Gubben ville
förstås göra grosshandlare af mig och
skaffade mig in på ett kontor. Men där gick
det åt skogen alltsamman och det hade jag
väl också gjort, om inte min gamla teck-
ningslärare en dag kommit hem till oss och
öfvertalat gubben att låta mig söka in vid
Akademien. Och flax hade jag och in kom
jag, och nu är jag här, som reseberättare
sluta."

"Ja, men din pappa är väl nöjd nu, när han
ser dina taflor och arbeten?" frågade Her-
vor ifrigt. Ty att han lyckades i den genren,
därom var hon alldeles viss.

"Dem ser han aldrig", kom det lågt till
svar.

"Hvad menar du?" Hervors ögon vidgades.

"Ser du, jag bor inte hemma. Pappa ång-
rade snart att han gifvit med sig och med
ens krympte våningen samman, så att det inte
mer fanns plats för mig. För Gösta, bror min
i tullen du vet, finns det nog både rum och
pengar att betala skulder med. Men så är
det ju också 'min son notarien'. För 'min son
artistslusken' — — —"

Han hejdade sig tvärt och det kom nå-
got hårdt i hans ansiktsuttryck. Att han all-
tid skulle prata bredvid munnen! — "Så nu
bor jag hos en kamrat i stället, Josef Ling.
Han har både rum och ateljé och därför öf-
verlätt han glasrummet åt mig på nätterna",
tog han åter vid.

"Men hvar äter du då?" Hervor lät helt
bekymrad.

"Där det faller sig", svarade Kaj sorglös
och trummade med fingrarna på bordet. "Men
du må tro, det hvälfvs stora planer i min
hjärna nu", fortsatte han forceradt för att
hon ej skulle fråga mer. Han slog ut med
handen i en stor gest och ögonen lyste af
hämförelse. "Ling och jag skall flytta ut i
ödemarken." Han gjorde en konstpaus för
att se hvilket intryck planen gjort på Her-
vor, men då hon föreföll rätt oförstående,
forfor han med knuten hand och rynkade
ögonbryn: "Ser du, i en sån här håla med
människor rundt omkring förkvävas idéerna.
Man påverkas från alla håll och förlorar to-
talt sin själfständighet. Det är att krypa och
fjasa för mecenater från morgon till kväll,

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det
svenska hemmet.
Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5:50 inb.

Fleur des Neiges
(Snöblomma)

är det yppersta franska hygieniska **Poudre
de Riz**, (rispuder). Oaktadt kriget stän-
digt på lager i alla parfymaffärer.
Produkt från **Pâquerette**,
PARIS. STOCKHOLM.

vare sig det är ens egen far eller helt främmande, rätta sig efter deras vilja och fäkta efter resultat, blott för att få medel att existera bland kulturmäniskor. Ser du, det är just det här resultatet de hungra efter, dessa penningdryga herrar. Att se en göra en blixsnabb karriär, i ett nu bli känd och erkänd och så veta sig själfva vara beskyddare, det smakar det."

Kaj hade rest sig upp och gick häftigt fram och åter. Men så stannade han framför Hervor, och blicken blef främmande och beslöjad som stode han inför en hägring.

"Nej, dit ut i vildmarken och tystnaden, dit icke guldets slafbojor nå och där man är helt med sig själf, där skall konsten uppstå och långsamt mogna. Och när man blifvit så pass stadgad, att icke första bästa intryck genast formar om en, då är det tid att åter uppsöka människor."

"Men Kaj", sade Hervor sakta, som om hon inte följt med det sista han sagt, "hvad skall ni egentligen lefva på?"

"På jakt och fiske och allt hvad naturen bjuder. Vi ska återgå till naturlifvet, förstår du, själfva timra oss en stuga och själfva skaffa oss föda, alldeles som i Robinson Crusoe."

"Jaså", sade Hervor och nickade förstående. Men innerst inne log hon åt alltsamman. Åh, hvad det var likt Kaj, äfven detta. Fast det denna gång endast var en timrad stuga, det var fråga om, så var det ändå ett af hans vanliga luftslott, genast uttänkta i minsta detalj och dock så oändligt lätt slagna i spillror.

Kaj tycktes tydligen gissat hennes tankar, ty han sade risslynt: "Du måste vissi inte alls tro på planen."

"Hufvudsaken är ju, att ni själfva gör det", undvek Hervor och såg på sin klocka. "Vet du, nu måste jag allt gå hem. Tack skall du ha för den här stunden."

"Tack själf", sade Kaj och gick före ut att betala.

Till deras förvåning var det härligt väder, då de åter kommo ut. Stjärnorna tyste hvassa på den svarblå himlen och snön låg mjuk och osmutsad på gatorna.

Under hela vägen till Hervors port talade Kaj endast om vildmarksplanen. Och det sista hon hörde honom säga, innan porten föll igen om henne var: "Thomas tviflare, du skall allt få se, att det blir verklighet af!"

— — —
"Det är bäst att fröken drar ned gardinen, så att inte medicinen blir förstörd," sade apotekarn instruerande till den nykomna eleven.

Hervor gick motsträfvigt fram till fönstret, där de färdiglagade medicinflaskorna och burkarna stodo uppradade som soldater beredda till attack.

Att inte ens solen kunde få komma in och tala om hvilket ljufvigt sommarväder det var i dag, när man ej själf kunde få gå ut och njuta af det. Hon sträckte sig upp efter gardinlofsen, men blef stående med den i handen och såg ut. Aldrig hade hon kunnat drömma om att Norrland var så vackert. Det var ju endast några dagar sedan hon kom hit och hon hade ej hunnit se sig om det minsta än, men bara utsikten från apoteksfönstret var hänförande.

Ja, allt var bra bara hon inte såg åt det hållet till, där sanatoriet låg. Då blef hon genast så beklämd, när hon tänkte på dem alla som tvingats hit upp af den allhärjande sjukdomen.

Hon ryckte till vid att dörren knarrande gick upp och någon kom in. I ett enda tag var gardinen neddragen och Hervor framme vid disken. Det var sanatoriets springpojke

med en hel bunt recept efter vanligheten. Hon bläddrade igenom dem för att se, om något kunde expedieras genast. Nej, de måste alla lagas till.

"Vid tretiden kan ni nog hämta medicinen," sade hon med ett försök att låta gammal och van och såg upp mot klockan.

Pojken gick och Hervor skulle just gå till apotekarn med recepten, då hon kom att se på det öfversta. Hon tvärstannade och läste om och om igen den hieroglyfartade läkarstilen. Det var som om hon inte ville tro, att hon läste rätt. Där stod: "herr Rönne." Hon stafvade än en gång. Jo, "Rönne" måste det vara. Kunde det verkligen vara Kaj, som hon skulle återfinna på detta sätt.

Undrande och tankspridd lämnade hon fram recepten och under hela förmiddagen tänkte hon endast på Kaj — på den vinterkväll, då de hade återfunnit hvarann efter sju år och på alla gånger de sedan varit tillsammans ända tills på våren, då hon tog studenten och åter for hem till Hellestorp. Sedan hade hon alldeles tappat bort honom igen. Det var nu öfver ett år sedan. Icke en rad hade hon fått till svar, fastän hon flera gånger skrifvit, och ingen af deras gemensamma bekanta hade en aning om, hvar han fanns. Ibland hade hon i tankarna placerat honom ute i vildmarken, försökt tro att den fantastiska planen verkligen blifvit af och att det var där han höll sig undan. Men oftast kom det dock för henne en mörk aning om att det icke var afståndet, utan helt andra orsaker, som gjorde honom som död för henne. Ty så mycket kände hon Kaj att hon visste, att om han hade det svårt, skulle han aldrig låta henne veta det.

Ju längre det led på dagen, desto säkrare kände hon på sig att det verkligen var Kaj som var på sanatoriet. Och när hon fick ledigt till middag gick hon icke som vanligt upp till apotekarns och åt. Utan ett ord till förklaring eller ursäkt gick hon i stället raka vägen till sanatoriet. Ja, de bitar af vägen, där hon visste att ingen kunde se henne, sprang hon till och med, så hetsade det inom henne att få visshet.

När hon kom fram nedanför ligghallarna, såg hon en liten gåsmarsch patienter följda af en sköterska slingra sig ditupp. Hon stannade och väntade tills de lagt sig och då sjuksystemen åter kom ned, gensköt hon henne och frågade om det fanns någon "herr Kaj Rönne" på sanatoriet. Hon lade särskild tonvikt på "Kaj".

"Herr Kaj Rönne," sade sköterskan efter och svepte med blicken om Hervor från topp till tå. "Jo, det är rummet numro nio."

Det var just undran över detta svar, som hade sysselsatt Hervors tankar hela förmiddagen, som fyllt henne både med otålig spänning, glädje och sorg. Men när det nu kom, jakande och fåordigt, föreföll det henne blott så naturligt, som om hon på förhand hade vetat det.

"Kanske han är uppe i hallen," sade hon, generad öfver den granskande blicken.

"Nej, visst inte, han har inte legat där på hela sommaren," svarade sköterskan och ruskade på hufvudet. "Om fröken kommer med, skall jag visa vägen."

De gingo in, genom en stor hall, uppför ett par trappor och innan Hervor hunnit hämta sig, var redan dörren, på hvilken en stor nia var målad i svart, öppnad och sköterskan inne i rummet.

"Nu får herr Rönne främmande," hörde Hervor henne säga därinne.

Det hade gått så hastigt alltsamman, att det gick rundt i hufvudet på Hervor och hjärtat dunkade så att hon knappt kunde tala, då hon steg in och fram till sängen, där Kaj låg.

"Goddag, Kaj," sade hon enkelt och räckte honom handen. Hon hörde själf hur rösten darrade.

"Nej, se goddag," sade Kaj i en ton, som om de träffats dagen förut och slog med en en liten smäll sin hand mot hennes.

Så blef det alldeles tyst ett ögonblick — en lång stund föreföll det Hervor.

"Herr Rönne glömmet väl inte bort att ta medicinen," sade sköterskan och försvann ut genom dörren.

"Jag brydde mig sannerligen inte om att presentera dig. Hon kan gärna få litet att fundera på," sade Kaj och pekade med tummen mot den nyss stängda dörren.

Så satte han sig upp i sängen och nöp Hervor hårdt i armen.

"Är det verkligen du, Hervor," sade han gång på gång och såg henne rätt in i ögonen.

De skraftade båda, ansträngdt och utan orsak, blott för att komma öfver den första förvåningen.

"Den här gången är det då åtminstone inte en snöstorm, som för oss samman," sade Kaj och sjönk åter ned mot kudden, på hvilken en bred solstrimma lekte.

Hervor drog fram en stol till sängen och satte sig. Med en enda blick hade hon uppfattat hur mager han blifvit och hur ansiktsdragen liksom framstodo i mycket skarpare relief än förr. Men humöret tycktes dock vara detsamma. Att han bara kan vara glad här, tänkte hon och såg rysande på de kalla, blankfernissade väggarna med sina ordningsregler och temperaturlistor. Det var som att se ett skogsdjur i bur, tyckte hon, när hon såg Kaj i denna omgifning.

Nej, det var bäst att bara prata, prata så att icke tårarna kommo.

Och hon började berätta — nervöst, forceradt, om allt som händt från den dag, då Kaj viftade farväl till henne nere vid Centralstationen, tills den stund hon fick receptet i sin hand.

"Så du ser, det går inte att gömma sig för mig", sade hon och höjde förebrående pekfingeret.

Kaj log, men sade litet bittert: "Nej, det går visst inte så lätt att komma ifrån människor som jag trodde. Aldrig kunde jag tänka mig att min ödemark skulle se så här ut" — han betonade starkt "öde" — trettiofem mäniskor i samma tråkåk och inte eget rum en gång".

"Jaså, du har rumskamrat?"

"Ja, det är en typograf, som blifvit 'makulatur', som han själf säger. Men han är då inte fullt ett sådant vrak som jag, för han får åtminstone gå uppe."

"Det får du nog också snart", sade Hervor glädt. Hon kände dock själf, hur falskt tonfallet blef.

"Det där tror du inte på, Hervor", sade Kaj allvarligt, och det skiftade till i hans ögon.

Blodet sjöd upp i hennes kinder, och ertappad böjde hon sig djupt öfver en bok, som låg på bordet bredvid sängen, för att rodnaden icke skulle synas.

"Hvad läser du?" frågade hon, som om hon icke hört hvad han sade, och lyfte upp pärmen "Alltid om segling, hur står du ut?"

"Hur jag står ut?" Kaj tog häftigt i. "Förstår du då icke, att det är den enda räddningen, när man inte får måla, det enda sättet att glömma att man endast är ett "fall" på ett sanatorium och att man hör till de där ledsamma procenten, som tidningsstatistikerna jämt jobba om Nej, friska brisar öfver milsvida fjärdar, hvita segel, som lysa i solskenet och fräsande vågor rundtom-

Spalten om böckerna.

kring, det är allt den bästa medicinen det, skulle jag tro."

Han hade saft sig upp i sängen och gestikulerade vildt.

Hervor blef ängslig, att han skulle bli för upprörd om hon stannade, och reste sig upp för att gå.

I detsamma knackade det på dörren. Det var springpojken, som kom med medicinen till Kaj. De hittade båda på flaskan med sin veckade pappershatt och skraftade.

"Där är förrådaren", sade Kaj då de åter blifvit ensamma, och skakade flaskan så att innehållet skummade sig. "Men förresten har den gjort det, jag icke kunde", tillade han lågt.

"Nej, nu väntar pillerna", sade Hervor och tog farväl. "I morgon hittar jag åter upp." Hon vände sig om i dörren och nickade än en gång.

Sitt löfte trogen kom Hervor tillbaka nästa dag och så fort hon fick en stund ledig, sprang hon genast upp till Kaj och pratade. Han tyckte det var, som om hela sommaren kom in till honom, när han såg Hervor på tröskeln, med sin hvita mössa käckt på nacken och alltid med famnen full med vilda blommor.

Det var mest alla gamla barndomsminnen de upplifvande, och ju längre bort ifrån nuet de kommo, desto nöjdare föreföll Kaj. Flera gånger försökte Hervor lista ut, hur han hade haft det sedan hon rest, men det var lika omöjligt att få reda på, som att få veta namnen på hans medbrottslingar, då han som pojke var ute på hyss. Och hon ville ej plåga honom mer, ty hans tystnad sade tydligare än ord, att han hade haft det svårt.

Hur det egentligen var med honom, kunde hon heller aldrig få visshet om. I ensamma stunder greps hon ofta af ångslan öfver att han var mycket sjuk, men så fort hon åter fick se honom, blef hon lugn, och hoppfull. Det var omöjligt att inte Kaj åter skulle bli frisk.

En dag, när hon som vanligt kom till satoriet, möttes hon i hallen af sköterskan.

"I dag får allt fröken vända om," sade hon allvarligt. "Herr Rönne är mycket dålig och doktorn vill icke tillåta besök."

På samma sätt gick det nu dag för dag. Ingen förbättring tycktes komma.

Tidigt en morgon kom springpojken ned till apoteket med ett paket till Hervor. Ifrigt öppnade hon det och fann öfverst ett bref med okänd stil. Det var från sköterskan, som berättade att Kaj föregående kväll slutat. Hon hade, som vanligt när hon gick kvälls-ronden, hört honom ligga och sjunga, men när hon senare på kvällen kom in, fann hon honom till sin bestörtning död. Paketet, som hon skickade, hade legat bredvid honom på bordet, och eftersom det var adresserat till Hervor, ville hon genast sända ned det.

Genom lårskimret läste Hervor gång på gång Kajs välkända stil, innan hon med dar-rande händer bröt paketet. Det innehöll förutom en liten akvarell — "min sista," som han själf skrivit bakpå den — det recept, som återfört Hervor till honom, och ännu ett hopvikt papper. Hon vecklade upp det och fann en skiss till en gravvård. Det var en enkel, grofhuggen bautasten med en enda slät medaljong, i hvilken en sjunkande segelbåt framstod i låg relief.

"Så skall du också få det," hviskade Hervor sakt och böjde hufvudet.

G-moll.

ET VILL SIG INTE BÄTTRE ÄN att detta blir den sista artikel, för hvilken tidningen kan ge mig plats innan jul. Framför eventualiteten att lämna ett flertal böcker oanmälda, väljer jag då att beröra dem endast ytterst kortfattadt, likväl till någon ledning för Iduns bokköpande läsekrets.

Af Per Hallström föreligga nya es-sayer: *Lefvande dikt*. Det är själfallet, att man vid läsningen af Per Hallström utgår från pretentioner åtskilligt öfver genomsnittet, hans mångfacetterade intellektualitet, hans helt intuitiva spiritualitet bereder alltid en förfinad njutning. De inblickar vi med föreliggande bok få i olika länders och tiders litterära odling äga också den vederkvikande upplysningens hela behag. Bredast genomförd och fylligast som material är studien öfver Nobelpristagaren Tagore, hvilken i Hallström funnit en hänförd beundrare och utmärkt tolkare. Ett flertal vackra öfversättningar bidraga att intimt förmedla vår bekantskap med den ryktbara indierns genius. De flesta essayerna ägnas emellertid åt olika sidor af engelsk dikning, jag medräknar då de fingerade tilläggskapitlen till Gullivers resor. En särskild aktualitet får ju detta, oafsedt den fängslande framställningen, i dagar då Englands stolta namn hör till de brännande, och det bör tacksamt mottagas hos oss, där den större allmänheten torde känna relativt minst till det landets kulturskatter. Vare sagdt utan att gå så långt i pessimism som författaren själf, då han förmodar att knappast någon här mer känner till *Vanity Fair!*

Jag närmar mig med dessa sista ord en punkt hos Per Hallström, som vållar att läsningen af hans verk, trots allt, stundom kan bli litet otrifsam, och som det må tillåtas mig att ett ögonblick dröja vid: det är den envisa benägenheten att, medan en sak behandlas, utdela diverse slängar åt andra håll. Exempelvis, då i samband med en italiensk föregångsnovell till Shakespeares *Romeo och Julia* kommer ett tjufnyp åt — *Anatole France!* Att icke nämna alla de pikar och gliringar, vår egen stackars tid får uppbära. Där har Per Hallström uppenbarligen sitt crux. En egendomlig andlig långsynthet gör det svårt för honom att se vackert, det är förklarande, belysande, på annat än det långt aflägsna. Man frågar sig till exempel ovillkorligt, om den fina studien öfver *Byronfiguren* utfallit likadant, ifall den gällt en samtida af enahanda dimensioner och skavan-ker? Känslan af bristande generositet, en brist i det djupaste gemytet, inställer sig småningom, ur det lästa hos den eljes tacksamme läsaren. Trots visshet om det undfaddas värde, födes ingen värme. Möjligt att Per Hallström, akademikern, själf ringaktar en för enklare intellekt än hans eget också öppen väg. Det vore synd, om felet ligger så. Ty den allfarvägen betyder ingen inskränkning, när sinnets mer briljanta gåfvor finnas i tillräckliga mått. —

Hjalmar Bergman: *Komedier i Bergslagen*, en paralellkrönika öfver två släkter från 1600-talets slut och väl ett århundrade framåt, ger ett nytt godt prof på sin författarens egenartade, nyckfulla talang. Boken torde väl vara byggd på underlag af verkliga gamla papper, men den har en fart och lefvande friskhet, som sällan bruka bestås s. k. kulturhistoriska verk. Den bör ej heller rubriceras dit. I ett kort, litet språngvis verkande manér framföras en rad typer och öden, om hvilka ordet förbluffande icke innebär öfverdrift, och som äro sedda med

fullkomlig oafhängighet. Några episoder ha både storhet och glans. Frågar man nu hvad det hela går ut på, måste emellertid svaras: på ingenting. Här brister det ifall man begär en fullgillig konstnärlig manifestation. Boken börjar en vacker dag och slutar lika tvärt, och mellan dessa tvenne stationer rymmas endast en följd bisarra och fladdrande stycken ur livvets och mänsklighetens brokiga stoff. I den fascinerande skriften kan man sakna en sammanhållande viljas prick öfver i. Det som fins har dock räckt till, det må sägas, att lyckligt presentera ett originellt författarllynne, och boken borde ej få passera oanmärkt i julvimlet. —

Ur *Gustaf Jansons* rika kvarlåtenskap finns ännu ett och annat i bokform utgifvet. Så *Katastrofen*, en stor roman i två volymer, hvars händelser begynna "precis på slaget sex" den 12 november 2913, i Stockholm! Redan detta anslag är typiskt *Gustaf Jansonskt*; aldrig fann sig hans penna bättre till rätta, än när den fick spränga dagens och hvardagens gränser. *Katastrofen* är också en jättefantasi, med hvilken författaren ville visa hvar vår tids utveckling skulle leda, rent ekonomisk som han ansåg den vara: till andens dödande och hela människosläktets undergång. Man må diskutera hans uppfattning, som synes åtminstone mig ganska ensidig, eller dela hans tro, sitt intresse har det likafullt att följa hans vida flykt. Enbart äfventyrsroman, hur äfventyrlig den än är, blir icke boken, när den sålunda bäres af sin bestämmande idé. Och dess slut, där de två sista människorna, man och kvinna, öfver världens spillror säga till hvarandra: "Vi skola lefva", därmed menande att börja på nytt, det berättar oss vackert om den innersta och outrotliga optimism, som var grundtonen i *Gustaf Jansons* hela väsen och nyckeln till all vänskap han vann. —

En bok af ännu större dimensioner, rent materiellt sedt, är *Kung Karl den unge hjälte*, historisk roman af K. G. Ossian-Nilsson. Jag vill inte påstå, att jag inte, om jag tillfrågats, skulle röstat på någon inskränkning. Boken följer historien icke längre än till inledningen af fälttåget mot Ryssland, som *Pultava* skulle bryta; vi få här icke vara med om annat än de tidigare segrarne. Det är ju ett nog så vackert blad ur häfder-na detta, och väl värdt sin poetiska tolkning; men poesien har ej vunnit på den alltför vidlyftiga behandlingen. Läsaren får ej alltid full valuta för sin flit att följa alla förvecklingar, episoder, intrigspel, scener, samtal och större och mindre bataljmålningar, som rullas upp. Möjligt dock, att detta ter sig anorlunda för ungdomen, och att det är denna *Ossian-Nilsson* hufvudsakligen velat vända sig till, hvilket i så fall kunnat angifvas. Jag föreställer mig att särskildt pojkar borde tilltalas af bokens ständigt rörliga lif och många käck och muntra detaljer. Dess hjältar äro också, ej mindre än *kung Carolus*, en grupp unga studenter från *Lund*, och kriget synes desse i det hela vara en ganska uppriskande lek. Vi äldre ha ju eljes litet svårt, numera, att behålla en så glad syn därpå i längden. Men, som sagdt, boken hinner aldrig till *Pultava*...

Konungabarn, *Karl XII* och hans sysstrar af *Elisabeth Kuylenstierna-Wenster* är en tydligen på akistycken noga byggd berättelse om brors och systems, *Carls* och *Ulrika Eleonoras* lif och kamratskap alliffrån barndomen, och till den stund, då hon, vorden ensam, fick taga regerings-tygeln definitivt i handen, lofvandes därvid "att styra riket med och således icke utan, än mindre mot rikets råd, och att icke

Göteborgskvinnor i vapen.

GÖTEBORGS DAMER HA FÖLJT stockholmarnas exempel och bildat en "Göteborgs kvinnliga skytteafdelning". Ett femtiotal damer hade infunnit sig till första öfningen, som försiggick i Exercishuset. Öfningar skola äga rum två gånger i veckan. Förmodligen kommer det att visa sig att göteborgskorna bli lika duktiga och intresserade skyttar som stockholmarna, ehuru dessa nog ha ett långt försprång i träning och därmed följande skicklighet. Anna Backlund foto.

med vedervilja upptaga ifall det, som sades, icke alltid vore henne behagligt..." Af Carls öde har Ulrika lärt. Inom denna cirkel är boken byggd. Den verkar vederhäftig, är synnerligen läfläst och ger en intim stämning. Elisabeth Kuylenstierna-Wenster visar sin begåfnings bästa sida i dylika historiska bearbetningar, det är ej första gång jag konstaterar det. —

Till det nu pågående världskriget hänföra sig Ivenne arbeten: "Med Gud" etc. af Elf Norrbo, en samling bref, som föreställas vara skrifna från fronten och ge en nog så verksam målning af krigets sorg och skändligheter under täckmanteln af de ord, dem boktiteln återger, sannoligen af en bitter ironi — samt Blodet ropar, skisser och ögonblicksbilder af Martin Kock. Den senare boken kunde mera egentligt kallas socialdemokratiska kåserier och är starkt präglad af förf:s lifsåskådning. Öfvertygande patos bär upp de bästa sidorna. Den uppsats, som synes mig nå djupast är den vackra skildringen af den belgiske pater Damien och hans heroiska verksamhet bland de speliska, af alla öfvergifna olyckliga på ön Molokai i Stilla Hafvet 1873—89, en strålande illustration till den kristna satsen "tro utan gärningar är döden", och

Tiningstücken till

KVINNORNAS UPPBAD I GÖTEBORG har bland annat arbete äfven tagit upp fabrikation af tiningstücken för Göteborgs landstorm. I dessa tider af yllebrist gäller det att hjälpa sig med hvad man kan ha till hands och man ha då tagit fasta på tidningspapperets erkändt värmande egenskaper. Tillverkningen utföres af arbetslösa kvinnor och tjänar alltså äfven att i någon mån möta arbetsbristen. Proceduren är emellertid tämligen omständlig, innan materialet är färdigt att stoppas in i flanell-

hvilken sats författaren menar, att så få af våra dagars kristna verkligen omfatta. —

Raunala af Julia Svedelius är en utan stor konst, men också utan alla tillgjordheter och konster gjord framställning af författarinnans egna rön från Sveriges nordligaste församling, och af de berättelser ur andras mun hon där inhämtat. Varmhjärtadt och enkelt, och därigenom omedelbart vinnande, ger hon åtskilliga drag ur lapparnes lif och lynne, som hon uppfattar uteslutande välvilligt. Ur deras sägner och häfder meddelas äfven ett och annat. Af största intresse är där historien om Læstadianismens uppkomst och om de första troendes sublimala naiva hängifvenhet. Öfver hufvud är allt det faktiska det, som i boken fångas mest. Där kunde gifvits ännu mycket mer, utan fara att trötta. Sitt ytterligare värde, och af afgörande halt, får boken genom Ossian Elgströms utomordentligt vackra teckningar. I den vanskliga uppgiften som illustratör här han löst problemet så, som jag tror ingen annan här i landet skulle förmått. I flertalet fall störes ju textens illuderande verkan af bildkommentarerna. Vi ha sett exemplen härpå bli nästan regel. Men i boken från Raunala har texten tvärtom genom

landstormen.

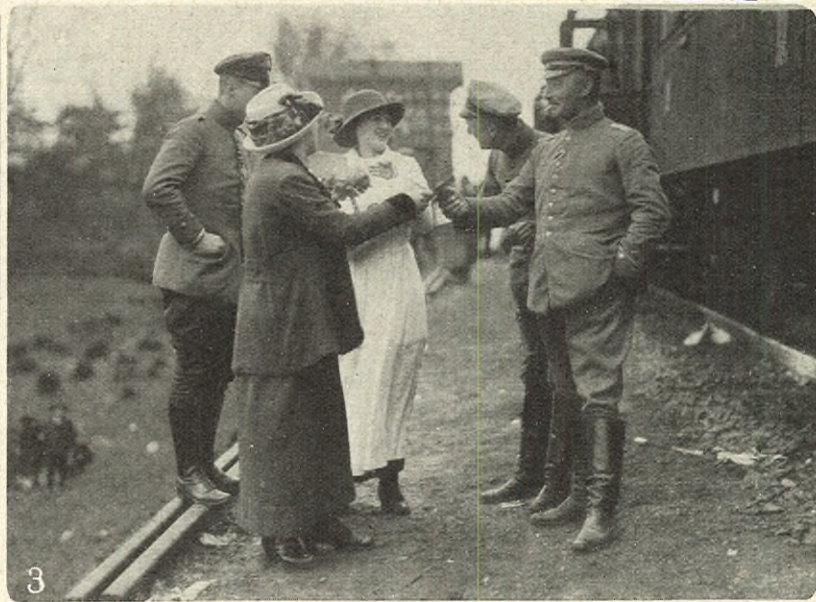
varen. Tidningarna få gå fram och tillbaka genom en mangel med gummivalsar och bearbetas därefter för hand, till dess de äro mjuka som silkespapper. De färdiga täckena bli både lätta, varma — och får man anta — billiga. Kunde inte idén tas upp på andra håll? Gamla tidningar finnes det godt om, och kommittén för tiningstücken lär nog utkonsten att bereda dem. Adressen är Långgatan 38—40, Göteborg. — Anna Backlund foto.

Från våra krigsfotografier

1. Ryska trupper, tillfångatagna i slaget vid Lodz. Fångarne måste själva draga sina maskingevär. Deutscher Ueberseesendienst foto. 2. Polska flyktingar bedja framför ett kloster. A. Grohs foto. 3. Tyska officerare mottagas med kärleksgåvor på Bojanowos bangård. 4. Den kände romanförfattaren Georg v. Ompteda jämte sin

broder öfverste von Ompteda på västra krigsskådeplatsen. 5. Det inre af en kyrka i Mirunskan öfveradt till postkontor för julpaketen hemifrån. Gebr. Hæckel foto. 6. Skolbarn i Berlin på väg till skolan med julklappar för soldaterna. 7. Julklapparna inpackas i klassrummet under lärarinnornas tillsyn Berl. Ill. Ges. foto.

Barn- och ungdoms- litteratur.

Julpublikationer och bilderböcker.

JYCKLIGTVIS BEHÖFVA EJ ENS I jul barnen i familjer med begränsade inkomster blifva utan vackra, glada taflor eller roliga berättelser och sagor. Därför sörja som vanligt Svensk lärartidnings, Folkskolans barnbidnings och Julbokens" förlag med sina jultidningar och julböcker till 15, 25, 65 och 75 öre.

Riktig vinter- och julstämning hvilat öfver Jul-tomtens vackra titelplansch, och soliga och inbjudande både till skraft och funderingar äro äfven de öfriga bilderna. Särskildt tack måste Ottilia Adelborg få för sin Ordenliga Lotta och Slarf-Lisa. Dessutom berättelser och sagor af Nina Moe-Leganger, Wranér, Hanna Wijnbladh m. fl., musik till den af barnen så högt älskade I landet Vitavall samt ett par dikter — hvilket allt berättigt Jul-tomten till en rangplats som vanligt bland jultidningarna. — Också Tummeliten med sin sagostrålände Fattiga-Lisa, sina lustiga gossar och flickor som årets månader samt sin sommarglada titelplansch kommer att få många vänner.

Julklappen med 7 helsides-planscher — akvareller af C. Althin — lämpar sig kanske bäst för något större barn, 10—11-åringar. För mindre barn blir symboliken nog svår att förstå. Jeanna Oterdahl och A. Smedberg ha lämnat textbidrag, och Alice Tegnér har satt musik till Paul Nilssons barnligt käcka "Jag är så glad, att jag är svensk". Särskildt omnämmande förtjäna Aina Stenberg-Masolles teckningar till J. Oterdahls saga.

Julboken bjuder på en förtjusande dubbelsidig plansch af Carl Larssons Mors lilla hjälpredda, enkom skapad att sätta upp på barnkammarväggen, dessutom på två vackra och roliga sagor af Ellen Lundberg-Nyblom och Louis Moe, båda förträffligt illustrerade, den förra af Elsa Hammar-Moeschlin, den senare naturligtvis af författaren själf.

Barnens julrosor (pris 1 kr.), den skandinaviska barnbidningen, lockar särskildt genom sin utomordentligt vackra omslagsplansch, sin tafva af Dalsgaard, Jesus som tolfårig gosse i templet, sina djurbilder af Moe samt, last but not least, sin förträffligt redigerade tidsfördrifs-afdelning. Texten står emellertid icke lika högt som i de svenska barnbidningarna.

Svensk lärartidnings förlags sträfvanden att i Fågel blå gifva barnen något öfverför sagor och berättelser äro förtjäna af allt erkännande. Walter Stenströms lilla skådespel Engelbrekt befriar Sverige, beledsagadt af en förtjusande kostymbilaga af E. Berggrens skickliga hand, och J. Blomqvists lefnadsteckning öfver Stjernhjul vilja båda föra ungdomen in i svensk historia. Bland de öfriga bidragen märkes särskildt Wranérs roliga och uppfordrande En arbetets hjälte.

Guldslottet bjuder både på goda illustrationer och god text — sagor och berättelser af Jeanna Oterdahl, Helena Nyblom, Hjalmar Bergman, Julia Svedelius m. fl. Fornsägnen Stenen i Brörebo håla, fint och vackert berättadt af Alfr. Smedberg och illustrerad af E. Berggren, kommer säkert att gripa barnen.

Synnerligen högt står i år på text- såväl som — såsom alltid — på illustrationsområdet Bland tomtar och troll. Fyllt af glädje och beundran dröjer man inför John Bauers teckningar, säkert något af det allra främsta något lands barnlitteratur har att uppvisa. Textbidrag ha lämnats af Helena Nyblom, Elsa Beskow, Anna Wahlenberg och Jeanna Oterdahl.

Bilderboksområdet erbjuder äfven i år stor rikedom. En rolig, frisk och glad bilderbok är den på Ahlén och Åkerlunds förlag utgifna Barnens stora julkalender, innehållande den af barn mycket uppskattade Burre Busse (text af C. Granér, bilder af Louis Moe) samt sago-spelet Prinsessan, som inte ville äta hafresoppa, af Walter Stenström. Utom i en praktupplaga till 2 kr. föreligger boken i enklare skick till det underbart billiga priset af 75 öre.

För 4—7-åringarna kommer alldeles säkert den gamla välbekanta Sagan om fem föräldralösa barn, ritad och målad af Anna Janzon, att äga mycken tjusning. Såväl de glada, ljusa, lätta bilderna som den med stora typer tryckta texten göra sagans innehåll särdeles lättillgängligt för småtingarna. En smula tveksam hvad barnens tycke beträffar står jag inför serien Vår, Sommar, Höst och Vinter, fyra små läckert utstyrda bilderböcker af holländaren Cramer. Bilderna, hvilka äga mycken täckhet och behag, föreställa alla scener ur småbarnens lif. De beledsagande verserna, öfversatta af A.

M. Roos, inbjuda osökt till jämförelse med öfversättarinnans egen förtjusande barnpoesi, hvilken de på intet sätt nå fram till.

Alla språkets fagrade ord ville man använda om Elsa Beskows på A. Eliassons förlag utgifna Blomsterfesten i fäppan. Texten — af målarinnan själf — och bilderna sammansmälta till ett lyckligt och roligt helt, och hvad bilderna beträffar så har väl Elsa Beskow knappast någonsin stått så högt. Till allt det betagande ljusa, fina och mjuka i hennes konst ha här kommit mera individualisering, djärphet och schwung. Med sitt myller af träd och blomster kommer boken att långa tider framåt ha något nytt att bjuda föräldrar och barn, och Jeanna Oterdahls odödliga Kantarellerna i Blommornas bok får kanske en rival i barnens hjärtan i Visan om lilla Kärings-tand.

Blommornas bok utkommer i sin tredje upplaga och framlockar hos 1914 års stora och små barn samma hänförelse utrop som då den först utkom.

Sagor och berättelser.

För den fina samlingen Indiska sagor, öfversatta och omarbetade af Karin Jensen, förtjänar Sago-biblioteket särskild honnör. Sagorna, af hvilka några varit synliga förut i förlagets julpublikationer, representera en ny och intressant typ.

På Fahlcrantz' förlag föreligger senare samlingen af Grimms sagor, innehållande åtskilliga af folksagornas pärlor. Där finnas emellertid äfven sagor som hade bort uteslutas, då motiven djäfvulstro t. ex., äro bestämdt ägnade att skräm-ma mindre barn.

Gamla bekanta i ny gestalt äro Julemor af Anna Wahlenberg och Ur Barnens värld af Gds (S. Wieselgren). Den förra innehåller ett tiotal af Anna Wahlenbergs präktiga sagor, och den senare dels sagor, dels skildringar ur barnens lif. Ett arbete, som litterärt sedt betydligt höjer sig öfver den moderna sagolitteraturen i allmänhet, är Helena Nybloms Djur och människor. Möjligt är, att vuxna människor förstå och älska den boken med dess doft af skog och vår, mer än barn, men den innehåller också sagor, som fångla 8—9-åringar, t. ex. Svanhamnen.

Prinsessan Ljungblomma af V. Horn rymmer bland mycket som är obetydligt, ett par täcka sagor och en rolig verklighetsskildring, Anna Lisa och lilla syster.

Bland öfriga verklighetsskildringar för barn märkas särskildt Nina Moe-Legangers Lilla Tomine i Sagobiblioteket. Det är allvarliga, uppfordrande berättelser om små hjältar och hjälfinnor, just sådana som barn vilja ha dem. Författarinnan är en af de sällsynta nutidsmänniskor, som i religiösa ting se med barnets ögon, och därför kan hon också skapa sådana vackra bilder som När snöskredet kom.

Med friska fläktar från fjäll och säter-ängar möter oss Johanna Spyris näsan klassiska Heidi. Den föreligger i ny upplaga och är ovanligt fremligt utstyrd. Lika solig och glad som den lilla schweizerflickan möter oss på bokens omslagspärm, lika soligt och gladt är innehållet. Heidi blir aldrig gammal.

Alla beundrarinnor af Ethel Turners förtjusande barnskildringar komma säkert att fröjda sig öfver hennes nya roliga bok Stora syster som gift. — En annan riktigt rar "flickbok" är Pollyann af Eleanor Ponter.

Tiggarpriinsessan af H. Courths-Mahler representerar den sämre typen tyska flickböcker med deras för oss så främmande understrykningar af den oerhörda klyftan mellan adlig och borgerlig. Karaktärsskildringarna ha föga med verkligheten att göra, och man förstår icke, hvarför denna bok öfverflyttats till svenska.

Pojkböcker.

En af de vackraste julgåfvorna till pojkar är Heidenstams Karolinerna med dess konstnärliga bokband på Bonniers förlag.

I serien Gyllene böcker på samma förlag ha nu utkommit nya upplagor, af del II af Sveriges hjältar och riddersmän skildrade af E. Westerberg efter Afzelius' sagohäfder samt af Hugo Falks Gösta Svärdfält och båtsman Vågghals.

Roliga och i hög grad inspirerande till studier på det tekniska området äro Tekniska sagor af O. Witt. En präktig bok för vakna pojkar.

Närmast till pojkböckerna böra väl också räknas Kristoffer Kolumbus och Rulaman på Svensk lärartidnings förlag. Så fattig som vår ungdomslitteratur är på biografier, hälsar man förstånämnda arbete med glädje. Och genom utgifvandet af "Rulaman" tillmötesgår förlaget en varm önskan af de många, som i sin barndom nju-

teknarens insats adlats och fördjupats. Fru Svedelius är att gratulera till sin medarbetare! Det finns kärlek med i bådas verk. —

En annan illustrerad bok heter Ur hästarnes lif af Rosa Nordenskjöld, där författarinnan och artisten af ritstiftet äro ett. Den uppenbar framförallt en entusiastisk hästarnes vän och skall bland meningsfränderna helt visst själf finna vänner. Meningen till mera rättvisa och skonsamhet emot de gamla och utslitna af våra tjänare hästarne är dess innerligaste tanke. —

Nu en liten novellbok, Drömdt och händt af Hugo Öberg. Författaren rör sig här bland de figurer han i allmänhet gifvit sin förkärlek, familjefäder vid konkursens brant, eller män, drifna ur jämvikten af husliga bekymmer, eller andra, vederlikar, behärskade af drömmens maror, hvardagens gråhet och sinnets bitterhet. Så händer plötsligt, att ur molnen bryter en solstråle fram, förvandlande tröstlösheten nästan i idyll. Något rörande kommer öfver de farliga marionetterna, man förstår att världen icke är så ond ändå, och att det lyckligtvis skänks en och annan ljusare mellanstund och hopp om försoning. Vidare kompliceradt är icke det hela, men det bör opåtaladt kunna få behålla den ganska aktade plats, bland så mycket annat, som det hederligt förvärfvat.

Samma omdöme får gälla för Bergvandraren af Nils Wilh. Lundh, ett skådespel i tre akter. Man får då som plus lägga den poetiska stämningen och som minus bristen på dramatisk fart, ett onekligen välgående minus, då det gäller ett drama. Af samma stoff synes mig bättre ha kunnat bli en vacker novell. — På tal om dramatik, låt mig då också omnämna nyss utkomna Dramatiska försök af H. Fröding, två delar, innehållande nio teaterstycken, af hvilka några uppförts. Tiden har ej medgifvit mig att läsa igenom dessa volymer, som innesluta frukten af en lifslång, intresserad författareverksamhet för scenen. Jag har fått nöja mig med förordet, som i sin humoristiska anspråkslöshet och gammaldags älskvardhet ögonblickligen vinner läsarens sympati för hvad, som kan följa. —

Må likaså nämnas: Själarnas vägar af Elsa Ribbing, korta berättelser, af innehåll, såvidt jag vid bläddrandet kunnat finna, i missionsboklådornas särskilda genre, det vill säga med direkt uppbyggelsesyfte, samt måttfullt och behagligt affattadt. — Giftmord och djäfvulsmässor af Adolf Hedin, kulturhistoriska studier från Ludvig XIV:s dagar, ur författarens efterlämnade papper. — Storön, med underrubrik: En bok om hafvet och kärleken, af Henrik Hildén, en bland de unga finländska författare, hvilka i Iduns Finlandnummer af doktor Holger Nohrström betecknades såsom mest löftesrika. Här alltså ett tillfälle att stifta bekanskap. —

Slutligen vers, ovanligt sparsamt i år. En debut, också från Finland, Jarl Hemmer: Rösterna. Af Magda Bergqvist, också debut: Sol och Sorg. Af Ernst Norlind och af Carl Larsson i By hvar sitt litet häfte, Nya Dikter och visor och Den sista kärften. I debuterna finnas en del goda anslag att taga vara på, om också föga egenart; i de två andra böckerna gifvelvis de bättre lingen. Hos Norlind reflekterande, och kanske vackrast i det mest reflekterande; hos C. L. i By mera målade, hurtigare, starkare lifskärt... Och jag hade så när glömt en liten fin specialupplaga med Valda dikter ur det bästa af Anders Osterlings samlade produktion, en lycklig idé af förläggaren.

MARIKA STJERNSTEDT.

fitt af denna skildring från människosläktets tidigare åldrar.

På ett högt plan inom pojklitteraturen står på grund af sin verklighetsprägel och sitt litterära värde Christian Gierlöffs De två skeppen, forts. på Tryggen. Den griper i mitt tycke mer än föregångaren och är en förträfflig gåfva till sådana pojkar, som börjat tänka öfver tillvaron men som ha tillräckligt af pojksmaken kvar för att fröjas åt äfventyr.

En annan pojkbok, som på samma gång den tillfredsställer alla fordringar på spänning och äfventyr, genom sin vackra och nobla stil och stämning betydligt höjer sig öfver den vanliga nivån, är Arnaluk, en berättelse från Grönland af Erik Hansen, i förträfflig öfversättning af Louise Arosenius (Norstedts förlag). Låt vara, att uppslaget är en smula omöjligt — t. o. m. den kritiska läsaren ryckes oemotståndligt med och blir ett med pojkarna i deras äfventyr på Grönland.

Bland den mycket rikhaltiga litteratur, som med rätt eller orätt bär scoutnamn, må främst nämnas kapten Ebbe Lieberaths Knektar, scouter och andra pojkar. Sannerligen, denna lilla bok, som framträder så fullkomligt utan litterära pretentioner, lämnar en hel del af de med braskande reklamer försedda scoutböckerna långt, långt bakom sig. Verkligheten får här tala sitt eget enkla språk, men just äktheten i skildringen gör, att läsaren, ung eller gammal, blir gripen in i hjärteroten. Det är ett glädjande symptom i fråga om den svenska scoutrörelsen, att en af dess främste män kunnat skänka sina pojkar en sådan bok.

Af samme författare föreligger på Fritzes förlag en öfversättning från engelskan af Scoutbragder af Eric Wood. Då arbetet nyss kommit mig tillhanda, har jag endast helt flyktigt hunnit genomse det, men tänker mig att dessa skildringar af engelska gossars hjälteedad skola finna tacksamma läsare i Sverige.

Skildringar från det nu pågående kriget äro G. Ornulfs Unga hjältar och I. Kerfves Scoutpatrullen. Unga hjältar är en historia om två unga tyska scouter, som oaktadt sin ungdom — de äro ej mer än 15 år — lyckas blifva enrullerade i ett kavalleriregemente. Farorna och äfventyren äro talrika, och för gossarnas mod och duktighet finnas naturligtvis inga gränser. Men boken är anmärkningsvärdt fri från onödig råhet och blodutgjutelse. — I Kerfves Scoutpatrullen, där händelserna äro förlagda till Belgien, göra vi bekantskap med en hel del scouter af olika nationaliteter, stående under ledning af en svensk gymnastiklarare. Genom tyskarnas oförmodade och hastiga uppmarsch kommer hela skaran midt in i krigsvimlet, och äfventyren bli många.

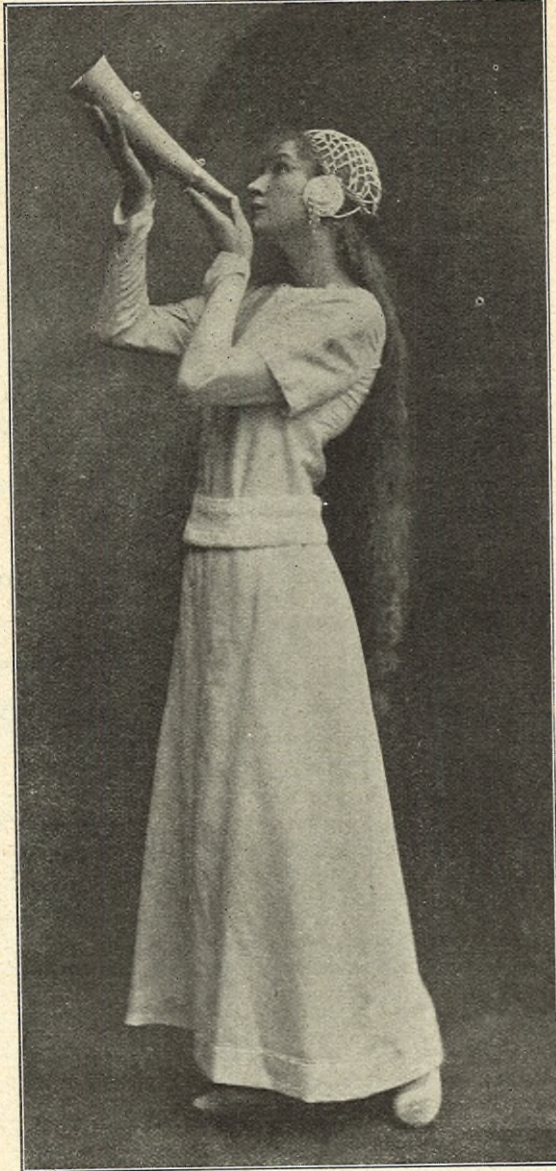
Bland julens öfriga pojkböcker förekommer G. Ferrys rent klassiska "Skogslöparen" i ej mindre än två 1-kronas upplagor, den ena (hos Björck och Börjesson) öfversättning af det franska originalet i dess helhet, den andra (B. Wahlström) i stark sammandragning. Hos dem båda saknar man emellertid George Sands lilla vackra biografier öfver författaren, som fanns intagen i Bonniers 80-tals upplaga och som gjorde boken dubbelt intressant. — Äfven K. Mays Old Shatterhand med sitt spelande på strängarna: skjutskicklighet, illslughet och skalpering föreligger i ny upplaga.

Anna M. Roos' Gustaf Vasas äfventyr i Dalarna med silhuetter af G. Widholm har kommit mig tillhanda just i pressläggningsögonblicket, hvarför jag nu endast kan säga, att man är hjärtligt glad åt att få de klassiska sägnerna berättade och illustrerade på ett ämnet så värdigt sätt.

Ett briljant uppslag utgör Ossian Elgströms lilla bok Hur man för krig med tennsoldater, som lär pojkarna, hur en rationell tennsoldatlek skall skötas. Den flyttar krigsleken upp på ett högre plan och gör den till ett utvecklande och intressefyllt arbete.

Till omväxling med bullersamma krigslekar är det i dessa dagar godt för mor att kunna få barnen sysselsatta på litet stillsammare sätt. En utomordentligt god hjälp härvidlag erbjuder K. H. Segerborgs nya arbete "De treförsta skolårens arbetsöfningar". Hur många roliga saker får man ej lära sig här! Att lägga figurer med stickor och pappersstrimlor, att göra hattar, bågare och slädar genom att vika papper, att rita, måla och modellera. Så förträfflig är den vägledning arbetet ger, att äfven den på området främmande kan med hjälp af densamma genast besvara barnets: Mamma, hvad ska jag göra?

MARIE LOUISE GAGNER.

Fru Tora Teje som "Svanevit" på Svenska teatern. Ateljé læger foto.

Från scenen och estraden.

NDTLIGEN HAR AUGUST STRINDBERGS tjugande sagospel "Svanevit" fått ett värdigt uppförande på svensk scen, ty det för några år sedan gjorda försöket att framställa diktverket på den diminutiva skådebanan vid Norra Bantorget blef af många skäl endast ett välmott experiment.

Svenska teatern äger däremot alla förutsättningar, såväl artistiska som sceniska, för att dikten fullt skall kunna komma till sin rätt. Själva hufvudfiguren, den unga prinsessan Svanevit, inkarnationen af allt som heter jungfrulig oskuld, ljufhet och kärlek, har i fru Tora Teje funnit en framställarinna, som kommer den diktade gestalten så nära som gärna är möjligt. Den blonda apparitionen, röstens silfverklang och den rörande barnligheten, ehvad det gäller glädje eller sorg — allt sammantaget gör henne till sagoprinsessan från vår barndoms sagoböcker. Ej mindre illusorisk är herr Gösta Ekman som prinsen; det står som ett vårbrus kring honom, med oskäradt ynglingasinne möter han och anammar kärleken i dess högsta och renaste form, och de lidanden, som han genomgår, förändringar ännu mera hans känsla för den ljufva Svanevit, allt i enlighet med sagans evigt unga symbol af lidandets förmåga att lufta och rena. Det lärer hr Ekman till förtjänst att han så följdriktigt och utan att sjunka ned till oklar känslsamhet genomför den poetiskt intagande rollen. Sagans ofrånkomliga elaka häxa — här den grymma styfmodern — spelas med infernalisk färgläggning af fru Brunius. Hrr Svennberg och Bryde slutligen utföra med omvårdnad den gamle herfigens och den unge kungens roller. En fin och stämningssmättad musik af J. Sibelius och en vacker iscensättning, af Victor Castegren, skänka ytterligare behag åt denna hänförande dikt om kärlekens allbetvingande förmåga.

På Intima teatern är det f. n. mycket maritimt med en undervattensbåt och dess besättning, hvilka kämpa med döden på hafvets botten och lyckligt räddas i sista ögonblicket. "Undervattensbåten Svalan" har ingenfing med dramatik att skaffa, men som scentekniskt experiment är det

icke dåligt, och icke heller som nervskakningsmaskin. Förpjäsen, en fransk 2-aktskomedi "Bou-bouche", af Georges Courteline, handlar om ett litet kvinnligt odjur, som bedrar sin älskare, men genom att skickligt vända upp och ned på den stackars karlens begrepp får honom att anse sig själf som den förfördelande. Pjäsen har några lustiga poänger, men är i det hela ganska tom. Ett bra spel af fröken Nelson samt af hrr Rune Carlsten och Lavén vidmakthåller dock en viss grad af intresse.

Södra teaterns nyaste program "Rättfällan", en detektivpjäs af Johan Grönstedt, efter en fransk idé, måste ha den orlofsedeln att det är ett ej oöfvet stycke inom genren. Publikerna kommer antagligen länge att sentera dess kanalerier och ljufjakter och först och sist den i sin roll fullt uppgående polishunden, som snart bör låta inskrifva sig i Svenska teaterförbundet.

Det finns ingen möjlighet att undkomma sanningen, och sanningen är den att herrar Max Neals och Max Ferners fars "Trötte Teodor" på Vasateatern mottogs med förtjusning af premiärpubliken — och ändå är pjäsen en bland de dumaste, faddaste skapelser som på länge afslöjats i Stockholm. Man kan och man bör ursäkta åtskilligt i en fars, men blott i det fall att en smula kvickhet eller godt lynne öfverskylda det barocka i själfva fabeln. "Trötte Teodor" har intet sådant till sitt försvar, men att döma af åskådarnes solvargsrin behöfver farsen heller inga dylika skyddsvärn; den lever högt på sin dumhet — och på publikens.

Uttöret är ungefär jämnställt med innehållet. De spelande göra hvad som faller dem in och tyckas för öfrigt uttråkade af sina idiotiska roller — hvilka lärer dem till heder.

Den sjunde i ordningen af Konsertföreningens symfonikonsert hade, liksom medaljen, en fram- och en baksida. För att begynna med det svaga numret på programmet så förtjänar anmärkas, att en solist sådan som ynglingen Felix Robert Mendelssohn, spelande en violoncellkonsert af Friedrich Gernsheim, tillhörde det slagets musikupplevelser, som man vill glömma så fort som möjligt. Kompositionen var tråkig och färglös och unge Mendelssohn, äfven med all aktning för hans rätt väl utvecklade teknik, ännu icke färdig för offentligheten. Dessutom beredde orkestern honom stora svårigheter genom ett okänsligt och bullrande ackompanjemang. Det hela blef följaktligen misslyckadt, men den väluppfostrade publiken knorrade ändå bara undantagsvis. Godtgörelsen kom i alla händelser i form af Hugo Alfvéns e-dur-symfoni op. 23, hvilket lifsmättade, strålande och melodiska verk, dirigeradt af komponisten, fejade bort allt nordiskt tungsinne och mängde en välbehöflig portion syre in i den luft, som dagligdags glider så kväljande genom det stockholmska musiklifvet.

Vid en påföljande konsert fanns ett främmande namn, Serge Bortkiewicz, på programmet som upphofsman till en pianokonsert, hvilken innehöll mycken grannlåt, hämtad litet hvarstades i musikens förrådskamrar. Herr Natanael Broman utförde den effektfullt skrifna pianostämman med all den bravur, och skicklighet uppgiften kräde. Men Johan Svendsens friska "Norsk konstnärskarneval", som afslöt programmet, utträngde med lätthet ur minnet denna andrahandsmusik, och när nästa konsertafton kom med ett starkt Wagner-program, fanns väl ingen som längre kom ihåg Serge Bortkiewicz.

Fru Ellen Gullbransons medverkan vid Wagnerkonserten, som Konsertföreningen gaf den 10 dennes, gjorde kvällen till en festafton med fulltalig publik och entusiastiska hyllningar åt såväl henne som åt den förträffligt spelande orkestern under dirigenten hr Ochs' ledning. Förspelen till "Mästersångarne" klingade glansfullt, Elisabeths hälsningssång ur "Tannhäuser" ej mindre, så som fru Gullbranson sjöng den, och slutscenen ur "Ragnarök" fick en gripande gestaltning, allra helst som sinnena dessförinnan genomträngts af högheten i Sigfrids likfärd, en tonmålning, som ej har sin like i sublimitet.

Det var knappast att undra på om herr Kurt Atterberg kvällen därpå ej lyckades locka publik till operan för sina verk — och ändå hade hans kompositoriska talang, som här manifesterade sig i en konsertouverture, en violinkonsert och en symfoni, förtjänat en talrikare ähörarkrets. Violinkonserten, hvari hr Julius Ruthström med öfverlägsen teknik föredrog principalstämman, bjöd på ett smältande vackert adagio, och symfonien var intressant, särskildt på grund af sina rika orkestrala detaljer. Komponisten anförde själf sina verk och blef varmt hyllad.

ARIEL.

NU ÄR TIDEN INNE

att verkställa prenumeration för år 1915 å IDUN. Ju förr detta sker, ju säkrare kan Ni vara på att IDUN utan afbrott skall komma Eder tillhanda på nyåret. Dröj därför ej, utan prenumerera genast på IDUN, "DE SVENSKA HEMMENS TIDNING"

SJU
dagar i veckan
läses en annons i
IDUN

Husmödrar
som äro praktiska använda
Gahns Skursåpa
till sina diskbänkar, kökskärl, golf och allt omåladt.
Henrik Gahns A.-B., Uppsala.

KÖKSALMANACK
Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
VECKAN 20—26 DEC. 1914.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; kaffetunga med majonnäs; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Jordärtskockspuré; grynstek med brynt potatis, glaserade morötter, ärtor och gröna bönor; äppelkaka à la finesse med fin vaniljsås.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; strömmingsflundror med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bruna bönor med fläsk; nyponsoppa.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt blodpudding med smält smör och lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt helgefzlundra med kaprissås och potatis; plättar med sylt.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; sillgratin; kaffe eller te. Middag: Kokt brynt lammbringa med ris; äppelkompott med gräddde.
TORSdag. (Julaften) Frukost: Smörgåsbord; pressylta och grillade grisfötter med rödbetor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Lutisk med potatis och ärtor; julgröt med mjölk; klenäter med sylt.
FREDAG. (Juldagen) Frukost: Smörgåsbord; kallt refbenspäll med lingon; omelett med sparrisstufning;

grönsaksbuljongen, hvarmed steken spådes. Då steken är färdig upplägges den på fat, skäres i skivor och garneras med persilja. Serveras med afredd sås, tillsatt med gräddde, brynt potatis, blomkål, glaserade morötter, ärtor och gröna bönor.
Appelkaka à la finesse (f. 12—15 pers.).
Deg: 35 gr. smör, 425 gr. sötmandel, 4 bittermandlar, 6 äggulor, 4 äggvitor, 425 gr. socker, 1 msk. mjöl (10 gr.).
Till fyllning: 2 lit. äpplen, 1½ dcl. vatten, 2 dcl. socker (170 gr.).
Till formen: 1 msk. smör (20 gr.), 1 msk. mjöl (10 gr.), 2 msk. stöta skorpor.
Beredning: Smöret smältes. får kallna och röres tills det är hvitt och söigt. Mandeln skällas torkas i ugn, drives genom kvarn och stötes i stenmortel till en fin massa. Äggulor, äggvitor, och socker vispas ½ tim. med stälvisp. Äggsmeten blandas därefter med smöret och mandeln, och sist tillsättes mjölet.
Äpplena böra kokas dagen förut. De sköljas, torkas, skalas, skäras i fina klyftor, befrias från kärnhusen och kokas med vatten och socker, till de falla sönder, då de upphållas och få kallna.
En form eller stekpanna smörjes med smöret, blandadt med mjölet, och beströds med stöta skorpor. Häri lägges först ett hvarf af degen så äpplena, därefter resten af degen, och kakan gräddas omkr. ¾ tim. i ordinar ugnsvärme, eller tills degen vid prof med vispkvist kännes torr. Kakan uttages och får stå ½ tim. hvarefter den stjälpes upp och serveras varm eller kall med fin vaniljsås.
Fin vaniljsås (f. 6 pers.). 1 stång vanilj, 1 dcl. vatten, 4 äggulor, 50 gr. strösocker, 4 dcl. tjock gräddde.
Beredning: Vaniljen lägges i en kastrull, vattnet tillsättes, locket lägges på och vaniljen får sakta koka, tills vattnet är nästan inkokadt. Äggulorna och sockret läggs i ett fat och vispas 20 min. — Grädden slås i kastrullen, får koka upp, och grädden hälls på äggen under stark vispning. Såsen får därefter sjuda öfver elden under fortsatt vispning tills den är tjock och söigt; hälls upp och vispas, tills den är kall, då vaniljstången borttages.
Julgröt (f. 6 pers.). 2 dcl. karolina-risgryn (2 hg.), 1 lit. vatten, 75 gr. smör, 4 dcl. tjock gräddde, 1 msk. salt (15 gr.), 1 msk. socker (15 gr.).
Beredning: Risgrynen sköljas, skällas, påsättas i kokande vatten och får koka, tills de äro mjuka, eller omkr. 1 tim. Då tillsättes det kalla smöret och den till härat skum slagna grädden, hvarefter gröten upphettas, men får ej koka. Gröten äsmakas med salt och socker och serveras med god mjölk.
Kokt piggyvar (f. 6 pers.). 2 fiskar på omkr. 9 hg. st., ½ citron, 2 msk. salt (30 gr.).
Beredning: Fiskarna urtagas, sköljas väl i flera vatten och torkas med en fiskhandduk. Hufvudet får sitta kvar och gällarna klippas bort. Fenorna afputsas, men bortskäras ej. En djup skära skäres längs efter ryggen på den mörka sidan af fisken för att det hvita skinet på andra sidan ej skal spricka. Fiskarna gridas in och utvändigt med citronsaften och saltet samt få ligga 1 tim., hvarefter de äro torkas. De läggas på silen i en fiskkittel med den hvita sidan upp och så mycket kallt vatten tillsättes, att det står jämnt öfver fisken. Vattnet mätes innan det hälls i kitteln och 7 gr. groft salt tillsättes för hvarje lit. vatten. Locket lägges på kitteln, vattnet får hastigt koka upp och skummas väl, hvarepå kitteln skutes till sidan af spisen och fisken färdigkokas, under det vattnet endast spåputtrar, 15—20 min. — Fisken blir hvitare, om man kokar den 2/3 vatten och 1/3 mjölk. — Pippvaren lägges upp på servett garneras med persilja och vackert skurna citronklyftor och serveras med falsk hollandaise och potatis.
Falsk hollandaise (f. 6 pers.). 60 gr. smör, 1 msk. mjöl (10 gr.), 2 gr. salt, 1 gr. socker, ½ gr. hvitpeppar, 4 äggulor, 2 dcl. vatten, 1 tsk. citronsaft.
Beredning: Smöret röres i en ljum kastrull, tills det blir hvitt och söigt, därefter nedrörs mjölet, äggulorna, en i sänder, saltet, sockret och pepparn. Kastrullen sättes öfver svag eld, det kalla vattnet tillsättes, litet i sänder, under ständig vispning och såsen får sjuda, tills den är tjock och glansig, lyftes af, äsmakas genast med citronsaften och hälls varm i vattenbad.
Skinka som vildsvin (f. 18 pers.). 1 färsk skinka på omkr. 5 kg.
Marinad: 80 gr. salt, 1 tsk. hvitpeppar, 2 dcl. krossade enbär, 2 lagerblad, 2 rödlökar, i skifvor, 1 selleri, i tärningar, 2 lit. svagdricka, vatten.
Till kokning: 1 flaska rödt vin, vatten, 8 kryddpepparkorn, 2 lagerblad, 1 bit ingefära.
Beredning: Svålen borttages nätt, skinkan ingnides väl med salt

Välkommen julklapp!
Toalettgarnityr af svensk kristall
om 7 pjäser från Kr. 24.—.

De Svenska Kristallglasbrukens Försäljningsmagasin,
Stureplan. 16 Norrmalmstorg 16.
(20 Birger Jarlgat.) (Hörnet af Biblioteksgat.)

GAS SPISAR
UTHYRAS
FÖR
75 ÖRE
PER MÅNAD
GASVERKETS — — —
— — — UTSTÄLLNING
KUNGSGATAN 54.
STHLMSTEL 6032 RIKSTEL 2893

BÄST ÅR
ÅR
EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK

ÅR
EKSTRÖMS
VANILJSOCKER
ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK

JULGLÄDJEN BLIR BOFAST!
Året rundt i den familj där gymn.-häfstängen »Ideal» finnes. —
BÄSTA JULKLAPP!
Kostar endast Kr. 6.— f akfritt inom landet mot efterkrav eller förskottslivid. Prosp. på begäran.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER
Rikhalliga variationer. Begär prisk. Tidaholms Bruk, Tidaholm. Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: Mästarsamuelsg. 38 STOCKHOLM.

Alla svaga barn böra få Apoteket Vasens stärkande Järnpreparat »Ferrol». Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages. Aptitgivande ökar det hastigt kroppsvikten. På alla apotek till 2 kr. fl.

För hvitlackering finnes ingen färg som bättre ägnar sig därtill än emaljfärgen **Chinalack**. Hållbar, spegelblank, porslinshård. Arsenikfri enl. nya giftstadgan. Tag inga mindrevärdiga efterapn Svensk, med guldmedalj belönad tillverkning. Erhåll hos alla färghandlare. Fabrikanten: **Dorch, Bäcksin & Cos A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

DRIGAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER & O
SYMASKINERS AKTIEBOLAG
Filiales på alla större platser.
Patent.
Hafre-Gryn. Hafre-Mjöl.

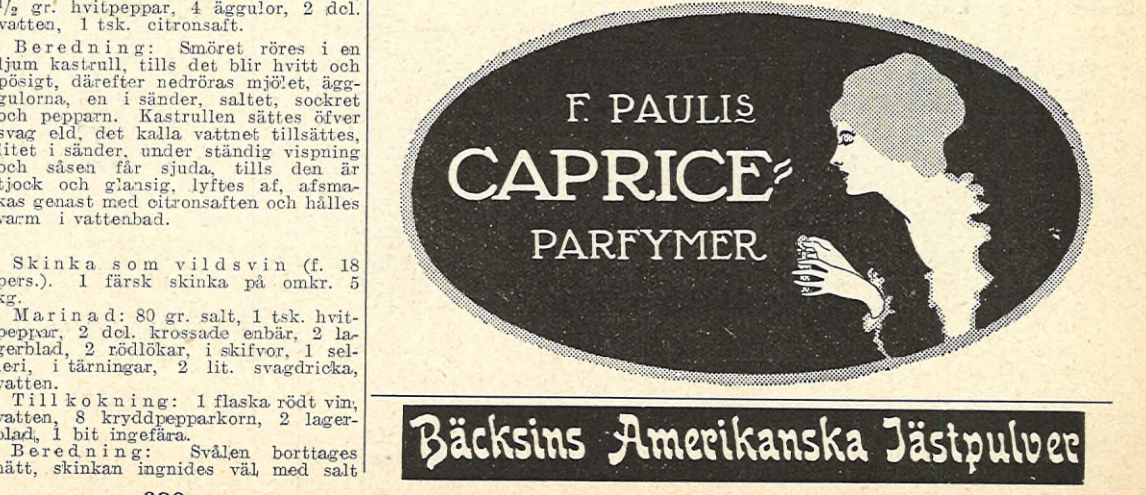

Gyllenhammar
Köp röda originalpakerter
Oersättliga i dagligt bruk.
Obs! Gyllenhammars Hafre-Must. Rismjöl.
HULTMANS RENA CACAO
prhg 45öre

Östermalms Sjuk- och Hvilohem,
12 Floragat. 12, 2 tr. (hiss) Stockholm
Rikst. 97 52. Allm. tel. 97 55.
Referenser till följande herrar läkare: Alfred Berghel, Harald Ernberg; Arthur Fürstenberg, E. O Hultgren; Arnold Josefson, Gottfrid Rystedt.
Prospekt sändes på begäran.
För allmänheten serveras 2 tr. upp 1a kl. bad: Elektriska ljusbud; massagebad, tallbadsbad, halfbad m. fl. Föreståndarinnan **HILMA FREDLUND**. Rikstel. 90 12. Allm. tel. 12 50.

DIAMANT TVÅL
Om det under vanliga omständigheter är orätt är det nu ett brott att gynna utländsk industri. Bort med importerade varor, nu då arbetsförtjänst så väl behöfves af Svenska! Undersök Svensk industri, ly därmed gagnar Ni Er land och skaffar arbetsförtjänst af Svenska!
Köp ej engelsk tvåtvål, när Ni kan få lika god **SVENSK** till samma pris!
HAPPACHS SAPPFABRIKS A.-B.
Malmö & Stockholm

F PAULIS CAPRICE PARFYMER
Bäcksinns Amerikanska Jästpulver

Lejon Pantor & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE
FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

och peppar och lägges i ett djupt fat, beströs med enbären, lagerbladen, rödlöken och selleriet och begjute med svagdricka och så mycket vatten, att det står öfver köttet. I denna marmad får skinkan ligga omkring en vecka, hvarunder den dagligen vändes. — Skinkan upptages, torkas väl och sättas på med svälsidan upp i så mycket kallt vatten, att det står väl öfver den, hvarefter vinet tillsättes. Vattnet får hastigt koka upp, skummas, kryddorna tillsätts och skinkan får koka 15 min. i 100 gr. C. Spadet afkyles därefter till 82—83 gr. C. och i denna värmegrad får skinkan ligga omkring 3 1/2 tim., eller tills den är mör, hvilket pröfvas med en vispkvist. Skinkan

Ni behöver ej spara

på Kaffe. Ty om Ni blandar det med hälften Kathreiner-Kaffe får Ni en billig och synnerligen välsmakande dryck och skönar samtidigt Eder hälsa; ju mer Kathreiner man tager, desto hälsosammare blir drycken.

Kathreiner är ingenting nytt. Det är känt och omtyckt sedan 25 år tillbaka, har erövrat sin plats och drickes i hela världen af millioner människor.

Pris 90 öre pr kg. Finnes överallt i paket om 45, 25 och 10 öre.

Kvaliteten faller utslaget.

lägges i ett djupt fat, spadet hålles öfver, och skinkan får kallna däri. En handduk tryckes mot spicket för att få bort allt löst fett. Skinkan paneras, lägges i en långpanna och sättas in i varmuyn för att få vacker brun färg, hvartill åtgår omkring 1/2 tim. Skinkan lägges upp på stort fat serveras vackert med grönt och serveras varm eller kall med äppelmos och legymer. Benet på skinkan garneras med krusadt papper.

Nougatkräm (f. 6 pers.).
Nougat: 40 gr. sötmandel, 125 gr. strösocker.

Krämm: 3 äggulor, 50 gr. socker, 2 del. tunn grädd, 1/2 vaniljstång, 5 blad gelatin, 3 msk. varmt vatten, 3 del. tjock grädd.

Till garnering: Nougat, 1 hg. gröna drufvor.

Beredning: Mandeln skällas och hackas fint. Sockret lägges i en något varm stekpanna, smord med 1/2 tsk. smör, som röres med träsked öfver elden, tills det är smält. Då tillsättes mandeln genast, och mossan får ett uppkok samt upphålles på väl rengjord och smord plåt. Så fort nougaten är något avsvolnad, skäres den i jämna rutor med en hackknif, smord med smör, och lossas från plåten. Hälften af nougaten krossas fint i stenmortel, den andra hälften sparas till garnering.

Till kräm men röras äggulorna och sockret 15 min. Den tunna grädden kokas upp med vaniljen och slås under stark vispning på de röda äggulorna, hvarefter krämen får sjuda öfver elden under fortsatt vispning. Pannan aflifves, och krämen vispas tills den är kall, då det sköljda och i det varma vattnet upplösta gelatinet samt den krossade nougaten tillsätts. Sist nedröres försiktigt den till hårdt skum slagna grädden. Krämen hålles i vattensköljl och sockerbestödd form och får stå på is omkring 3 tim. Då krämen skall serveras, lossas den från kanten med en spetsig knif och uppstäljes på flat glasskål med tårt-papper. Garneras med resten af nougaten och vindrufvor samt makroner, om så önskas.

SVAR

Nr 264. Ankodling är lömande, äfven hönsafvel. Intresserar mig själf mycket för dessa djur och har sommar höns, som betala sig utmärkt. Karp går nog ej bra norrut, men i Skåne vet jag att det anses mycket lömande. Är nog mera svårkött än höns och ankor. Prenumerera på den billiga och lärarika hönstidningen.

Läkarefru.
— Jag skulle vilja råda eder att plantera bigarärer, dels gulröda, dels svarta s. k. moreller. Dessa trivas just i sandjord. Köp träden vid experimentalfältets trädgårdsafdelning och om ni därvid vänder er till dir. Lind själf får ni de bästa råd angående deras plantering och skötsel. Om ni skulle glömma att fråga klärom, kom ihåg att bigarärträd skola ej beskåras som man gör med äpplen, päron och plommon. Inkomsten af en sådan plantering kan bli rätt betydlig, som nedanstående, hämtat ur en nordisk trädgårdstidning visar: »På en liten torr sandbacke, där några morellträd planterats skördades ett år för omkring 300 kr.» — Hvad dammen angår kan den ju lämpa sig för ankor. Unga ankor anses ju som en läckerhet. Dessutom försumma ej att skaffa er ett bisamhälle. En van biskotare förklarar att han under medelgoda år får honung till 30—40 kr. värde från hvarje kupa. J. E.
Nr 265. Bästa rummet i gult och

grönt. Gula björkmöbler med grönt, gröna tapeter, gula gardiner gula och gröna mattor, taflor med guld-lister, ljuskrona och armstakar af oxidrat järn med gula vaxljus. Är rummet stort, kan man ha en korgmöbel därinne med gröna dynor. Mycket blommor.

Andra rummet i rött och hvitt. Detta rum skulle vara hvardagsrum och sängkammare. Visserligen är den hvita färgen ömtålig, men lätt att lackera om en sådan möbel. Allt i allmogestil. Härinne skulle finnas spegelbyrå, säng (eller sängar) laivoir, nattduksbord, linneskåp. Röda och hvita gardiner, mattor och dukar; hvita tvättbara tapeter.

Köket skulle limfärgas i grönt eller brunt. Där skulle finnas omålade möbler, hvita gardiner, hvit vaxduk på det stora bordet, korkmatta i vägg-garnas färg.

Nr 266. Vänd er till Bikupan. Klarabergsgatan 21 eller Vadstenaboden, Regeringsgatan 22 Stockholm, så taga de nog emot edra trädknappar till försäljning. Läkarefru.

Nr 266. Vasslan efter sötnjökskost kokas öfver starkt och jämn eld, så att ej kokningen upphör. Den tillses noga och omröres, så att den ej bränns vid. När vasslan blifvit som tjock sirap flyttas kitteln för att på svagare eld och under flitig omrörning vidare afdusta. När den blifvit tjock som gröt, afliftes den och får kallna något, hvarpå den bearbetas med slef tills den blir fullkomligt kall. Sedan fylles massan i fyrkantiga formar af trä, hvars väggar kunna tagas isär vid tömmandet, som sker när mestosen kännes fast. Därpå afjämns den med våt knif, så att den blir slät och får jämna kanter, hvarpå den ställes att torka något men ej hårdna.

La X.
Nr 267. Hemslöjdsmagasinen beställa väfnader, kanske ni kunde få sälja till dem. Hemslöjdsmagasin finnas i Stockholm, Malmö Helsingborg, Halmstad, Kalmar, ja i de flesta städer. Bäst att annonsera i t. ex. Idun, som väl har de flesta husmödrarna till sin läsekrets.

Sigrid.
Nr 268. Julrosor bora ej drivas inomhus. Gå bäst på god kalljord. Lämpligaste tiden för sättning är nu, och så blomma de i november nästa höst. Synas inga knoppar nu, får ni inga blommor i höst. Förståndigt hade varit att nypa bort knopparna i somras, så fort de visade sig.

Läkarefru.
Nr 269. Ni får nog beräkna en förhöjning af edra hushållsutgifter med 15 %, om ni ej vill försöka göra några inskränkningar. Det är min stolthet att jag icke begärt af min man att få hushållspengarna öka denna dyra höst. Jag har också fått lägga den mycken omtanke, men det har lyckats bra hittills. Allt måste bakas hemma, ty brödet är nästan det som mest fördyrats. Har köpt mjöl i större parti, likaså hafregryn och socker.

Läkarefru.
Nr 270. Följ på försök Elisabeth Ostman-Sundstrands utmärkta förslag till matordning, som ni finner i Idun för hvarje vecka. Här ett utmärkt recept på grofbröd, bakadt i järnspis: 1/2 liter tjock, sur mjölk vispas till skum, däri iröres 6 hg. rågsikt-mjöl, 1 à 2 del. sirap, 2 strukna tsk. bicarbonat, 1 tsk. bakpulver, 1/2 msk. kummin, fänköl eller anis. Arbetas väl. Degen lägges i smord och med hvetemjöl mjölad form, insättes genast i ej för varm ugn och får stå 1 1/2 à 2 timmar. Läkarefru.
— Vill man lefva billigt, bör man bland andra kokböcker äfven ha doktor M. Hindhedes »Ekonomisk Kokbok», pris inb. 3,90 kr. Där får man reda på, hur man kan få tillräckligt med näring för 0,36 kr. pr person och dag. Fru Aj.
— Man kan mycket väl lefva på 1 kr. om dagen pr person. Köp Lotten

Såsongens Dansmelodier

Tre moderna danser
Prisbelönade i tidningen
IDUN

Musikaliska
täfling

1. Jag ville, jag vore.
Valde Boston,
af John Schöning.
2. Irene. Tango af
Adolf Englund.
3. Klappande hjärtan.
One Step
af Adolf Englund.

Iduns expedition
Stockholm

Pris 50 öre

A. BÖRTZELL & SÖ. STOCKHOLM.

Till Julen!

Mot endast
50 öre
i frimärken eller
postanvisning
erhålles detta
musikhäfte porto-
fritt från

**IDUNS
EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

2
framstående
memoarverk

MAGNUS LAGERBERG:
GÖTEBORGARE
Andra samlingen. — Pris kr. 4:—

— »Kammarherre Lagerberg är en älskvärd och förbindlig ciceron genom de gamla, nu delvis utdöda Göteborgsfamiljernas hem och affärskontor för tjugufem, trettio och fyrtio år sedan» (Stockholms Tidningen.)

— »innehålla många upplysningar af både biografiskt och kulturhistoriskt värde. — förmedla ett troget återgifvande af tidsfärgen.» (Svenska Dagbladet.)

MARIA HOLMSTRÖM:

Det första svenska verket

om nordens näktergal:

JENNY LIND

Fjärde upplagan. Med 23 planscher i fotogravyr. Pris kr. 4:—

Utom fjärde upplagan föreligger en extra **Biblioflupplaga** inbunden i lyxband **Kr. 7: 50.**

»Maria Holmströms »Jenny Lind» är en presentbok för julen af alla största värde och intresse, en bok, som är lika berättigad att jul efter jul utkomma på nytt, köpas och läsas af den musik- och kulturintresserade allmänheten.» (Aftonbladet.)

Åhlén & Åkerlunds Förlag, Stockholm.

Från Ystad till Haparanda

användes

YVY-TVÅL.

Säljes i hvarje välsorterad Parfym- och Herrekiperingsaffär för 50 öre pr st.

Österlin & Ulrikssons Kem.-Tekn. Fabrik, Ystad.

Växjö privata för ossningshem erbjuder god, omsorgsfull vård. Moderata priser. Begär prospekt. Riks 475.

Rationella hudmedel.

Tillförlitligt mot dålig hy, finnar, porm., hudklåda m. m. Mångårig ref. intyg af ans. o. trov. pers. 3 kr. sats. Fru Ina Göthe, Falun.

För den nyfödde

komplett utstyrelse, 3 omgångar, väl-sytt af bästa materiel. 10 kr. pr. kartong. Fru Caspersson, 9 Karrslundsgatan, Örebro.

Franska Snörlits-Sömmeriet.

är flyttadt till

Birgerjarlsgatan 13, 1 tr. Stockholm. Snörlif, sydda till figuren, fr. 7 kr. Goda, starka. Egna arbeten repareras. Obs! Inga butiker, inga återförsäljare.

I bokhandeln har utkommit:

Gamla svenska hälsömmar
2 kronor

Denna bok rekommenderas såsom lämplig julgåva eller present åt alla som äro roade eller hafva till uppgift att ulföra finare hälsömmadsarbeten.

Den viktiga
frågan om
**BARNENS
KLÄDER**

löses

bäst och billigast

af hvarje förständig husmor, som nu genast verkställer prenumeration för 1915 å

»BARNGARDEROBEN»

Illustrerad månadstidning för barnkläders förfärdigande.

Denna utmärkta mönstertidning, som innehåller ett 100-tal vackra och praktiska modeller i hvarje nummer, bör särskildt i dessa dyra tider bli en oskatbar hjälp för alla mödrar, som själfva förfärdiga sina barns kläder. Stor mönsterbilaga med tillklippningsmönster till de flesta modellerna medföljer hvarje nummer gratis.

Glöm ej att genast prenumerera

å närmaste postanstalt eller direkt hos expeditionen. Priset är: för helt år Kr. 3.—, för halft Kr. 1.60, kvartal 90 öre. Lösnummer portofritt mot 30 öre i frimärken till

IDUNS EXPEDITION - STOCKHOLM.

EN JULKLAPP

riktigt i damernas smak är säkerligen
IDUNS KOKBOK

af ELISABETH ÖSTMAN.

Ny upplaga af denna omtyckta kokbok, innehållande öfver 1,000 utmärkta recept, har utkommit och finnes till salu i alla boklädor.

Pris: elegant inbunden Kr. 5: 50.

Till platser, där bokhandel ej finnes, expedieras boken mot likvid i postanvisning portofritt från

IDUNS EXPEDITION, Stockholm.

Husmoderns

hjälp till Julen

är **Kraterplattan** som rengör och decifrierar silver, nysilver och för-silfrade saker m. m. på endast 30 sekunder så grundligt att den äkta metall-glansen återkommer.

Användbar flera hundra gånger. Ingen putsning eller skurning. Platt torkning. Rekommenderas af juvelerare. Garanteras oskadlig. Sändes omgående från

Tekniska Fabriken Krater, Wexjö.

Telegramadress: Krater. Pris: 1 krona. Telefon 532

Om ej till belägenhet återtages Kraterplattan mot postförskott inom 10 dagar. **Därför ingen risk.**

Intressant nyhet för husmodrar!

Bör finnas i hvarje hem! Ordning, kontinuitet, sparsamhet, valstånd!
Husmoderns Idealbokföring.

(Kortsystem.) Askådlig öfversikt öfver hushållets räkenskaper. Lättfattlig och intressant. Kartongen, som inrymmer korten, är äfven ett samlingsställe för smärre anteckningsböcker, almanackor, matrecept, prisnoteringar, tidsningsklipp, cirkulär, adresskort m. m. Pris för kartong med kort kr. 4.50. Kartongen och ledkorten kunna användas år efter år. Endast skrivkorten behöva årligen ersättas. Arbetet kan erhållas hos de flesta bokhandlare eller direkt från utgifvaren ERNST ANDERSSONS Bokförlagsbyrå, Sthlm. Bryggareg. 6 B. A. T. 8130. Till landsorten exp. äfven mot postförskott (+ port) till kr. 5:—.

Aug. Magnusson,

46 & 48 Vesterlånggatan 46 & 48, STOCKHOLM.

Största härvarande urval af smakfulla vällämnade

Dräkter - Kappor - Ulstrar Klädningar - Blusar o. Kjolar - Lima Engelska Gummikappor.

Vår- och Sommarkatalog 1914 nu utkommen och sändes på begäran kostnadsfritt.

Bästa sätt att ekipera sig bekvämt billigt och stilfullt för säsongen.

För utstyrlar: **Begär specialkatalog för Linnevaror.**

"Vi köper våra julklappar från Ahlén & Holm, vi"...

Alla, som en gång handlat hos oss, ha förklarat sig mycket belåtna med våra **prima varor o. ovanligt billiga priser.** Särskildt nu mot julen, då pengargått till höger och vänster, är det skönt att veta, att Ni genom att köpa från oss kan göra **afsevärda besparingar.** Vår stora katalog upptager öfver 10,00 olika artiklar, passande för alla hem, och är försedd med mellan 5 & 6,000 ill. strationer. Rekvirera genast denna katalog och gör en proforder till oss. Hvem vill icke köpa bra och billigt? **Ahlén & Holm, Insjön.**

Annonsera i Idun!

En barnboks enastående succés 45,000 ex. redan sålda.

Gurli Linder skriver i Dagens Nyheter för i söndags:

"Rekordet i prisbillighet o. kvalitet slår **Barnens stora Julkalender.**"

I. **Burre-Busse i Trollskogen** af Cyrus Granér med 12 färgplanscher af Louis Moe.

II. **Prinsessans Hafresoppa** af Wäster Stenström med 4 färgplanscher af Louis Moe.

Det är sålunda 2 bilderböcker som här sammanslagits till en stor bok, hvilken kostar — **75 öre.** Praktupplagan kostar 2 kr.

Ofvannämnda kända recensent af barnböcker fortsätter i Dagens Nyheter sålunda:

"Man glädes i hjärteroten åt denna barnlitteraturens lika ovanliga som glädjande företeelse."

Aftonbladet för i söndags skriver om samma bok:

"En högt älskad barnbok. Mästerligt illustrerad — lämpar sig både för helt små barn, som komma att njuta af de roliga djurbilderna, och för större, som själva kunna läsa texten."

Den nya upplagan utkommer i dag i alla boklädor.

Ahlén & Åkerlunds Förlag.

Lagerstedts »Kokbok för hem och skola». Priset är endast 80 öre och den finnes i hvarje bokläda. Det är en utmärkt bok med tusen goda råd för en bekymrad matmoder. Se här en rubrik endast: »Förslag till omväxlande och närande middagsrätter under en höst- och vintermånad för ett medelpris af 18 öre person». Portionspriset är taget ur de vandrande skolkökens journaler från olika platser på landsbygden och större eller mindre industrisamhället, beräknat efter minut och ej partipriser, med undantag af potatis, sill eller strömming. I samma kapitel fortsättes med förslag till frukost å 15 öre och kvällsmål till 17 öre person. För alla 3 målen blir således summan 50 öre pr person och dag och bör man ju då äfven med nuvarande förhöjda priser å en del råvaror väl kunna hushålla för 1 kr. pr dag och person. Som sagt: köp boken och ni blir nöjd. I. E.

VECKANS PRISTÄFLING.

PRISTÄFLING N:R 51.

ETT ORD MED INNEHÅLL.

Mitt hela är en blomma af ljufvaste doft; Tag bort mitt första, jag är ändå af samma sort; Mitt första ensamt är en uppfri-skande dryck; Och i mitt hela döljer sig en liten grekisk gud. K. W.

Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun, senast den 2 jan. 1915. Å kuvertet, som skall vara försedd med Svenska nationalföreningens mot tuberkulos välgörenhetsmärke — finska deltagare få använda det finska märket —, bör angifvas pristäfling n:r 51. De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor. Dock torde vid beställningar iakttagas att inga 25-öresböcker lämnas som pris.

LÖSNING AF PRISTÄFLING N:R 48.

SUEA

Vid den företagna granskningen af insända lösningar ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa prisen. Första priset: Fr. Greta Odéen, Karlstad. Andra priset: Fr. Sigrid Hulthander, Linköping.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 50

REBUSEN: Karl X Gustafs gång öfver isen.
GEOGRAFISKA KVADRATEN: Paris, Öland, Xees, Molde, Posen, Rörös.
RÄKNUPPGIFTEN:
30 32 44 6 18
16 28 40 42 4
2 14 26 38 50
48 10 12 24 36
34 46 8 20 22
GISSA DEN SOM KAN: Luftballong.
DEN FYRKANTIGA NOTEN: Brindisi, Diana, Sinai.

STOCKHOLMS-TIDNINGEN

Landets mest spridda dagblad.

— Frisinnad. — Nationell. — Själständigt. —

Följer med särskilt intresse socialpolitiken ute och hemma.

Underhållande, gladlynt och människovänlig.

Landets förnämsta annonsorgan.

Trots fördyrade omkostnader bibehållas nuvarande låga prenumerationspris även för år 1915.

Obs! Varje vecka rikt illustrerat **söndagsnummer** med litterära och artistiska bidrag.

Intressanta följetonger, därav de första genast rå nyåret börja med **"Fattigherrskap"** av vår frejdade författare och skald K. G. Ossian Nilsson samt en rikt illustrerad detektivroman, **"Mannen som ville plundra staden"**, av Stein Riverton.

Sedan 3 nya moderna tryckpressar anskaffats utkommer tidningen hädanefter i nytt, bekvämt format, omväxlande 6-, 7- å 8-spaltigt.

Prenumerera i god tid före jul för år 1915.

Daglig upplaga cirka 140,000 ex.

STOCKHOLMS-TIDNINGEN

JULROSOR

har i år redigerats af DANIEL FALLSTRÖM. Det har lyckats den uppburne skalden att förvärfva som medarbetare ingen mindre än

PRINS WILHELM

Intagande och älskvärdt berättar Prinsen om det äfventyr, som ledde till infångandet af den lilla lejonungen **SIMBA**. Jakthistorien som fått den intima titeln

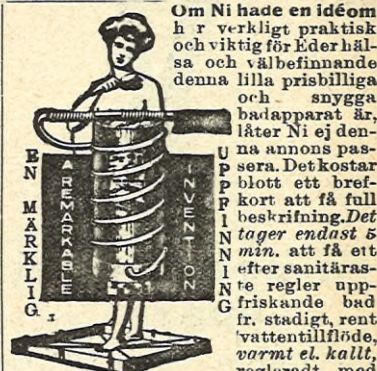
SIMBA OCH JAG

handlar dessutom om **SIMBAS** vidare öden och äfventyr tillsammans med den lille tappre Prins Lennart. Några alldeles utsökta originalfotografier — egenhändigt »knäppta» af Prinsen — ättja den intressanta berättelsen.

Bland öfriga förnämna bidrag i Julrosor märkes **SELMA LAGERLÖFS** stämning sköna berättelse: **Vägen mellan himmel och jord**, hvori den stora författarinnan ändtligen för en gångs skull låta sin gamla härliga **Gösta Berlings saga** lefva upp igen för ett ögonblick.

Gardintvätt

utföres efter kundens önskan (tvättning och mangling eller tvättning, stärkning och strykning) vid **Mölarbadets Bad-, Tvätt-, & Stryknärbtning.** Gardintvätt äfvensom all annan slags tvätt och strykning utföres på ett förstklassigt sätt till synnerligen låga priser. Allm. 93 44. Riks 38 15. **Badanstalten** serverar alla slags varma och kalla bad. Utmärkta massagebad. Allm. 93 43. Riks 38 14.

Om Ni hade en idé om h r verkligt praktisk och viktig för Eder hälsa och välbefinnande denna lilla prisbilliga och snygga badapparat är, låter Ni ej denna annons passera. Det kostar blott ett brefkort att få full beskrifning. **Det tager endast 5 min.** att få ett efter sanitärsregler uppträskande bad fr. stadigt, rent vattentillflöde, varmt el. kallt, regleradt med

Gustavianska studier

Historiska utkast från tidehvarvet 1772—1809

af **LYDIA WAHLSTRÖM.**

Pris 4: 50, inb. 6 kr.

"Den historiska grundligheten, som här och där afslöjar nya för tiden och händelserna belysande fakta paras med en spiritualitet som i all sin reserverade hållning skänker en alldeles särskild tjusning åt framställningen."

Göteborgs Aftonblad.

P. A. Norstedt & Söners Förlag.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

MALARINNA, bosatt på landet, 1 tim. fr. Sthlm, önskar bild. flicka att mot fritt vivre sköta hennes lilla hem under några mån. Liten, bekväm villa m. vattenledn. Svar till »Genast eller på nyåret». Iduns exp.

I GODT HEM, Östergötland får strax på nyåret bättre, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning o. s. v. plats i litet hushåll som husmoders verkliga hjälpreda. Jungfru finnes. Lönevillkor 20 kr. pr månad, allt fritt eget rum. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Sthlm.

BARNFRÖKEN, pålitlig, anspråkslös och verkligt barnkär sökes för 2 barn 1-3 år. Sökande bör vara villig deltaga i hushålls sysslor, kunnig i sömnad eller handarbete. Svar med ref. foto och löneanspråk till »Box 38», Ystad.

BARNFRÖKEN eller barnsköterska för skötsel af tre barn 5-2 år gamla, erhåller plats den 1 jan. i Jägmästarfamilj bosatt på landet i mellersta Sverige. Sökanden bör vara kompetent att på egen hand sköta barnen samt helst något kunnig i sömnad. Familjemedlem. Lön 25 kr. i mån. Svar med betygafskrifter och foto, sändes till »G», Brunsberg p. r.

I DISPONENTFAMILJ, lifligt samhälle i Norrland för 15 jan. undervisningsvan, musikalisk lärarinna plats. I godt hem, samhälle i Värmland för 15 jan. undervisningsvan, musikalisk lärarinna plats att läsa med två gossar 8-9 år. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Sthlm.

I GODT HEM, två personers hushåll i stad i Dalarna, att tillträda 15 jan. får bättre, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning o. s. v. plats. Alla nytida bekvämligheter. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsgat. 34, Sthlm.

I OFFICERSHEM i stad på Västkusten får bättre, hushållsvan flicka kunnig i matlagning, bakning, o. s. v. plats att tillsammans med husmodern sköta tre personers hushåll. Alla bekvämligheter. Barnfröken finns. Vid. Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

FLICKA, anspråkslös, frisk o. glad, som vill deltaga i vården af trenne barn, samt vara husmoders verkliga hjälp (jungfru finns), får mot någon lön god plats nu genast eller 1 jan., svar med foto. o. rek. till »God hjälp», Iduns exp. f. v. b.

EN ENKEL BÄTTRE FLICKA, (hälst ej under 22 år) pålitlig, ordentlig och barnkär, villig att hjälpa till med alla i ett hem förekommande göromål, kan mot fritt vivre och vänligt bemötande genast få plats i liten, fin familj (2 barn: ett å 7 och ett å 1 år) i Stockholms närhet såsom husmoders hjälpreda. Goda rekommendationer erfordras. Jungfru finnes. Svar omgående till »Husmoders Hjälpreda» under adress S. Gumaell Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

EN PRAKTISK och duglig kvinna får plats som vik. föreståndarinna vid Hallands läns sinnesslösanstalt i Hoberg (Halland) under första halfåret 1915. Lön efter 600 kr. för helt år samt allting fritt. Ansökningshandlingar torde före den 20 dec. sändas till styrelsens ordf., kyrkoherden L. Steier, Vinberg, Falkenberg.

ELEMENTARBILDAD, hushållskunnig flicka önskas som hjälp och sällskap hos ung ingenjörfamilj i Jämtland. Jungfru finnes. Svar med betygafskrifter och foto till »Husmoders Hjälpreda», Iduns exp., Stockholm.

Föreståndarinneplatsen vid nybildade barnhemmet i Stora Tuna i Dalarna är till anskän ledig. Barnhemmet, som är beläget invid kyrkan är förenadt med småbruk och mottager cirka 15 barn. Hemmet öppnas i mars 1915. Lön 400 kr. och allt fritt. Biträde erhålles. Sökande bör vara af medelålder, frisk, duglig och ordentlig, allvarlig och kyrkligt sinnad. Ansökningshandlingar med prästbetyg torde före den 1 jan. 1915 insändas till BARNHEMSTYRELSEN, Prostgården, Stora Tuna.

PLATSSÖKANDE

BARNSKÖTERS KOR, som genomgått utbildningskurs i Sällskapet Barnavårdsanstalt finnas anmälda å Sthlms stads Arbetsförmedling, Regeringsg. 107. Riks och allm. telef. 4047.

UNG FLICKA önskar till nyåret plats i familj. Genomgått högre elementarläroverk. Undervisningsvan. Deltager gärna i hushållet o. skrifögöromål. Goda betyg o. rek. Svar till »E. S. 1915». Svenska Telegrambyråns Annonsafd., Stockholm.

I GODT HEM söker undervisningsvan, musikalisk lärarinna plats att tillträda 15 jan. Goda betyg. Svar. »Barnvån Samvetsgrann». Iduns exp., Sthlm.

BÄTTRE, HUSHÅLLSVAN FLICKA, kunnig i matlagning, bakning och hushålls göromål, söker plats i godt hem. Goda betyg. Svar »Arbetsam-Påpasslig», Iduns exp., Sthlm.

23 ÅRS FLICKA från godt hem önskar plats i vänlig och god familj att lära hushåll. Villig utföra alla en jungfrus sysslor, kunnig i handarb. o. klädsöm. Lön önskas men mesta afseende fästes vid vänligt bemötande. Svar märkt »Arbetsduglig», Gumaell Annonsbyrå, Malmö.

EN 21 ÅRS BILDAD FLICKA önskar plats som sällskap och hjälp. Endast i mellersta Sverige. Kunnig i hushållssysslor, handarb. o. dyl. Äfven musik. Svar till »21 år», Iduns exp. f. v. b.

ELEMENTARBILDAD FLICKA, som genomgått hushållsskola, musikalisk, önskar plats som hjälp och sällskap i bättre hem, helst före jul. Bästa ref. Sv. mkt »21 år E. T.», Iduns exp.

22-ÅRING söker plats att förestå skolhushåll. Genomgått 3 mån. kurs i matlagning, 1 mån. kurs i llinnesöm. Svar till »22-åring», Lund p. r.

UNDERVISNINGSVAN, musikalisk, språkkunnig flicka önskar plats som lärarinna i god familj. Svar till »Intresserad», Nord. Annonsb., Göteborg.

LÄRARINNA, utex. fr. Högre Lärarinnesem. (1900), önsk. plats till v. term. i skola, helst lägre stadiet, ej engelska o. franska; högre stad. Kristend. o. svenska. Omkr. 20 trs undervisn. el. mindre. I fam. lägre stad.; ej musik. Svar till »I. N.», Göteborg 7 p. r.

19-ÅRING FLICKA, som genomgått 8-kl. läroverk och varit anställd som lärarinna vid priv. samskola, önskar guvernantsplats för mindre barn i god familj. Svar till »Ingeborg», Helsingborg p. r.

MOT FRITT VIVRE och mot att meddelas massage, ev. sjukvård, önskar skickl. sjukgymn. lära sig hushållet i god familj på landet. Svar till »I januari», Iduns exp.

UNG, ALLVARLIG FLICKA, som genomgått husmodersskola och är kunnig i enkel sömnad, önskar plats omkring den 15 jan. 1915 som biträde åt föreståndarinna å hem eller anstalt. Goda betyg och ref. finnas. Svar till »22 år», Iduns exp.

ELEMENTARBILDAD FLICKA, kunnig i matlagning, önskar till 1 jan. plats i familj, där hon kunde dels hjälpa till med hemmets skötsel, samt äfven biträda med skrifögöromål. Har förut innehållt plats på kontor. Emotseende tacksamt svar under sign. »Tjuguåring», Iduns exp.

EN 18 ÅRS FLICKA, officersdotter, som genomgått 8 klassigt läroverk och hushållskurs, önskar plats som husmoders hjälp i familj, där hon får anses som familjemedlem. Kan äfven hjälpa till med skrifning. Svar till »18 år», Iduns exp.

BILDAD FLICKA önskar plats att sköta villa eller mindre herrgårdsträdgård, helst i Göteborgstrakten. Har genomgått trädgårdskurs. Betyg finnes från föregående plats. Om så önskas, är sökanden ledig tillträda platsen efter nyår för att hjälpa till med inomhusarbete, innan trädgårdsarbetet börjar. Är van vid alla i ett hem förekommande göromål. Svar till »Trädgårdskunnig», Iduns exp.

UNG LÄRARINNA önskar efter jul plats i familj att under vinterferierna undervisa i vanliga skolämnen och språk (lägre klassernas kurs) eller att deltaga i hushållet. Svar till »Värmländska 21 år», Iduns exp. f. v. b.

UNG, frisk och glad landbrukardotter önskar på nyåret, mot fritt vivre, plats i god familj där jungfru finnes. Är villig biträda med alla inom hemmet förekommande göromål. Den sökande har genomgått enkel hushållskurs samt är kunnig i väfnad. Svar till »Familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

UNG BILDAD FLICKA önskar plats i familj för att efterse mindre barn, samt vara husmodern behjälplig med i hemmet förekommande göromål. Svar emotseende tacksamt till »Värmländska», Ekshärad p. r.

UNDER PRAKTIG HUSMODERS ledning önskar en ordentlig flicka plats som kokerska till den 1 eller 15 jan. Sv. t. »Halländska», Mariannelund p. r.

SKOLKÖKSLÄRARINNA med glad och hurtigt väsen önskar plats på nyåret. Svar till »Maj 22», Iduns exp. f. v. b.

TYSKTALANDE BARNFRÖKEN med goda rek. söker plats, helst på landet, nu genast eller 1 jan. 1915 Vidare meddelar kyrkoherde Helander, Vänersborg.

19-ÅRING elementarbildad flicka som genomgått husmoderskursen vid Fackskolan för Huslig Ekonomi, Uppsala, önskar mot fritt vivre komma till herrgård eller större landegendom för att lära och deltaga i alla inom ett större landhushåll förek. göromål. Sv. till »Januari», Göteborg 3 p. r.

Bildad flicka (25 år)

som genomgått husmodersskola, önskar plats till medio af januari i mindre familj, för att deltaga i alla inom hemmet förekommande göromål. Lön 20 kr. pr mån. Svar motses under adr. »25 år», Husmodersskolan, Karlstad.

Kvinnl. gymnastikdirektör, som haft anställning utomlands (England och Ryssland), önskar till nyåret plats. Svar märkt »Gymn.-dir.», Iduns exp. f. v. b.

Som Föreståndarinna för anstaltskök söker därtill kompetent person anställning. Svar till »Jan. 1915», Skotets annonskontor, Odengatan 63.

INACKORDERINGAR.

INACKORDERING för en flicka kan erhållas på nyåret, deladt rum, hos Fru T. Schulze, Drottninggatan 106, 2 tr. Riks 15106.

PENSIONERAD, ANSPRAKSLOS, 53 år gammal stationsinspektör, önskar inackordering i hem på landet, vid plats där läkare finnes. Svar jämte prisuppgift och öfriga upplysningar torde sändas till Trafikdirektör A. Kamph, Vakagatan 24, Stockholm.

Furudals Pensionat Gammal bruksherrgård i Norra Dalarna vid Öre älf.

Härlig vinternatur. Jakt o. fiske. Julgäster emottagas. Turistföreningen lämnar närmare upplysningar. Fru G. Wuttke, f. d. inneh. af Stjernfors Pensionat, Rikstel. Furudal 2 C.

Konvalescenthem för barn

beläget 300 fot öfver hafvet i skogrik trakt vid Boråsbanan, mottager klena o. friska barn för rekreation. De som önska deltaga i vårterminens undervisning torde snarast låta anmäla sig. Barn mottagas under ferierna.

TYRA RINMAN, Utex. sjuksköterska. Adr. Önnared, Landvetter.

VID MARGARETA SLOJD- och HUSMODERSSKOLA är stor efterfrågan på utexaminerade hushållsfröknar. Elever mottagas året om. Begär prospekt. Adr. Filipstad.

För kvinnor

lämpliga yrken m. m. Se Kvinnligt Yrkesregister 1914. Erhålles å registrets expedition, Regeringsg. 65 samt i bokläderna. Pris kr. 1,25. Porto till landsorten 20 öre.

En tidning, som vinner allt mera erkännande,

DAGEN

Huvudredaktör: HENNING von MELSTED.

Lättläst, billig, folklig, rik på uppslag och aktuella artiklar av allvarlig och högsam art, strävar DAGEN att bli de svenska hemmens egen tidning.

En stab af unga rappa pennor bidragare till att ge DAGEN dess lämpligaste innehåll. Tecknare, korrespondenter i öfver antalet landet runt, begärade författare utfylla i sin mån tidningens strävan att göra initiativkraftiga insatser på alla områden. En väl vald följelogsavdelning med flera svenska original bidrag genomlöper DAGENS förströelseavdelning året om.

Men främst av allt: DAGEN arbetar energiskt och framgångsrikt för att bli en politisk och social faktor, som sätter in hela sin kraft på att bära fram de sannt nationella och folkliga idéer, DAGEN vill kämpa för.

För att kunna tillhandahålla de vidsträcktaste delar av vårt land så snabba nyheter som möjligt utgår DAGEN numera itre upplagor:

Middagsupplagan, mellersta Sveriges snabbaste nyhetstidning; Morgonupplagan, särskilt lämpande sig för norra och mellersta Götaland och södra Norrland; samt Expressupplagan, avsedd speciellt för längre bort belägna eller med mindre goda kommunikationer försedda orter.

DAGENS prenumerationspris är billigare än någon annan stockholmstidning; Morgon- eller Middagsupplagan kostar på posten för hela år 1915 kr. 5,50, ett kvartal kr. 1,75; Expressupplagan helt år kr. 4,50, kvartal kr. 1,40.

Den omtyckta kolorerade veckotidningen Brokiga Blad kan fortfarande erhållas af prenumeranter å någon af DAGENS upplagor mot en tilläggsavgift av endast 1 kr. för helt år och i ungefärlig proportion därtill för kortare tid.

Att DAGEN gjort sig alltmera uppskattad och omtyckt bevisas bäst därav, att DAGEN nu dagligen utgår å 48,000 ex., vilken upplaga snabbt ökas.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension i Stockholm (f. d. Villa Hult)

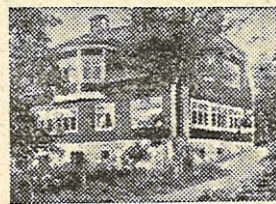
börjar sin nästa kurs den 15de Jan., hvartill anmälning nu emottagas. Skolans ämnen omfattar Husmoderskursen hvart äfven ingå fullständiga kurser i Kläd- och Llinnesömnad, Handarbete, Konstslöjd och Måleri. Elev kan äfven vinna intäcke utan att deltaga i husmoderskursen. Klädsömnad, Llinnesömnad, Konstslöjd och Måleri undervisas ut äfvensom valfria ämnen, liksom Sång, Musik och Språk. Prospekt jämte hänvisning till muntliga referenser sändes, adr. Artilleriegatan 6 2 tr., (invid Strådvägen), Stockholm. Rikst. 1. 11886, Allm. 28940. OBS! Den enda skola i Stockholm där eleverna bo inom skolan och samtidigt ha ett godt hem.

Husmodersskolan i Karlstad

börjar sin sextonde termin den 25 januari 1915 med följande kurser: 1-årskursen omf. matlagning, bakning, konservering, linne- och klädsömnad, barnavård (teoretisk och praktisk) m. m. Halfårskursen omf. matlagning, bakning och sömnad m. m. 6-veckorskursen omf. matlagning och bakning. Helinackordering erhålles inom skolan. Tidsenliga lokaler Värmeledning, elektriskt ljus, badrum. Prospekt på begäran - Telefon 812. Nancy Enwall.

Birgitta-Skolan

Beridarebangatan 17. Kurserna i klädsömnad, llinnesöm barnkläder, hvitbroderi konstväfnad m. m. börja åter i januari. Anmälningar mottagas under December månad. Prospekt på begäran. Elisabeth M. Glantzberg. Telefoner: Allm. 4148. Riks. Norr 898.

BENNINGE HEMSKOLA

Rikstel. Adr.: Strengnäs. Allm. tel. Vårtermin 11 Jan.-24 April. Husmodersskola på landet. Undervisning i matlagning, slakt, bakning, inkokn. m. m. Tvätt, väfnad, linne- o. klädsöm m. m. Kurser i sjukvård, häls.-lära o. kulturhistoria. Skolan är närligt belägen, hemtreflig o. ansprå slös. Grundad 1903. Lite husmoderskursen pågår. Andamål: att lära svensk flicka reda sig själfva och bli till verklig nytta för sina medmänniskor. Prospekt enl. adr. som ofvan.

Elsa Philips Husmodersskola, Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),

börjar sin 14:de termin för bildade unga flickor den 20 jan. 1915. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af frukt, grönsaker och kött, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran. ELSA PHILIP, Stockholm, Karlavägen 25, 3 tr. Tel. Ö. 1810.

Göteborgs Nya Husmodersskola,

S. Allégatan 2 A. Rikst. 10624. Husmoderskurser på 1 o. 2 term. med början i jan. o. sept. Grundlig och praktisk undervisn. i enkl. o. fin. matlag., bakn., konserv., dukn., serv. m. m.; rengöring (obs! största delen av rengöringsarbetet överlämnas efter de första veckorna åt tjänarinnor); llinnesöm utan träckel. (varje elev disp. en symaskin); nushållsbokf. o. -beräkning; hälso- o. sjukvårdslära; barnavård, prakt. o. teoret. (valfr.) Kortare kurser i matlag. o. llinnesömnad f. m. eller e. m. Prospekt o. upplysningar på begäran.

Elvira Friberg, f. d. lärarinna vid Fackskolan för Husl. Ekonomi Uppsala. Hildegard Friberg, Utexaminerad lärarinna i huslig ekonomi.

Örebro Kindergartenseminarium.

Kurser för utbildandet af kindergartanledarinnor och uppfostrarinnor i hem, barnhem, barnkrubbor m. m. Några nya elever mottagas till vårterminen, som begynner den 28 Januari 1915. Prosp. och upplysn. genom föreståndarinnan, fröken Maria Kjellmark, Örebro, Oskarsparken 7.

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten äro följande tidningar:

- Arvika: Arvika Nyheter. Avesta: Avesta-Posten. Borlänge: Borlänge Tidning. Borås: Borås Dagblad. Falkenberg: Falkenbergs-Posten. Falun: Falu-Kuriren. Hamstad: Hallandsposten. Hedemora: Södra Dalarnes Tidning. Helsingborg: Öresundsposten. Hernösand: Hernösands-Posten. Hörby: Mellersta Skåne. Karlstad: Karlstads-Tidningen. Kristinehamn: Ansgariiposten. Landskrona: Korrespondenten Landskrona Tidning. Linköping: Östgöten. Luleå: Norrbottenskuriren. Mora: Mora Tidning. Nyköping: Södermanlands Nyheter. Oskarshamn: Oskarshamns-Posten. Söderhamn: Söderhamns-Kuriren. Söderköping: Söderköpings-Posten. Södertelje: Södertelje Tidning. Trelleborg: Trelleborgs Allehanda. Umeå: Västerbottens-Kuriren. Västerås: Vestmanlands Läns Tidning. Visby: Gotlandsposten. Örebro: Nerikes-Tidningen. Östersund: Jämtlands Tidning.

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar 14 sept.
 Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND.*
Göteborgs Gymnastiska Institut,
 längsta och fullständigaste specialkurs i
Sjukgymnastik och Massage,
 — Begär utförligt prospekt. —

Doktor A. Kjellbergs
 kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt! Stockholm.
 Mästernamngsgatan 70.

Kurs i Massage och Sjukgymnastik
 STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASIUM-INSTITUT
 Biblioteksgatan 28
 Begär prospekt.

Orchidéa.
 Bästa medel för erhållande af hvit häls och hvita armar. Pris kr. 5:50.
FRANSKA PARFYMMAGASINET,
 Hofleverantör,
 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

ROYAL WINDSOR
 Det berömda
 härstärkande vattnet.
 Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: *Royal Windsor Perfectione.* En allfärdigt stig. försäljn. samt 30 års succés-gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.
 Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,** Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

OATINE,
 denna kraftiga, snö-
 hvita naturprodukt,
 framställd af ren
 hafre, apptiskar hu-
 len och åstadkom-
 mer i förening med
 solens värme den så
 eftertraktade klara,
 friska engelska teinten. Akta *Oatine-Creme* i hvit burk med grönt lock: pris 1.50; 4-dubbelt inneh. 3.—. *Oatine-Snow:* 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsgat. 16 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

Mot grått hår!
 Härmed meddelas ärade kunder, att det utmärkte och mycket efterfrågade härsvattnet mot grått hår (dessutom det bästa mot mjäll och hårfall) som i 40 år förts endast i Fanny Gelin's Parfymmagasin, Malmstorgsgat. 5, hädanefter fås under adress Firma Fanny Gelin, Norrviken. Rikst. Norrviken 14. Pris: 5:50 fraktfritt.

Vårda håret, om det är sjukt eller friskt, och använd
Zivertz' Extrait Vegetal
 bästa hårkonserveringsmedel. Rekommenderadt af många läkare. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos Kongl. Hoff. Zivertz' Bftr., Drottninggatan 42, Arkaden, Göteborg. Återförsäljare rabatt.

Doktorinnan Vilma Erikssons Hvilohem,
 beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Inackorderingspris 3 kr. pr dag, 70 à 80 kr. för mån. Adr. Högåsen, Arvika.

Turkiska badet,
 i Malmstorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

TRICOPHEROUS

 är världens förnämsta Hårmedel och öfverträffas icke af något annat liknande preparat.
 Pris pr fl. 2.50.
 Erhålles hos alla första klass Parfymeri-, Drog- och Coiffyrfaffärer.

Kolgården vid Värtan

H.G. SÖDERBERG'S IMPORT A.B.
 1MA ANTRACIT, HUSHÅLLSKOL & KOKS
 Riks- och Stockholmstelefon: Namnanrop. Begär endast "Söderbergs Kolimport."

Nya Hushållsskolan,
 Västra Trädgårdsgatan 19, Stockholm,
 hvilken år 1881 grundades af Fröken Hedda Cronius, fortsätter sin verksamhet i samma anda och efter samma plan som under alla föregående år. Skolan afser att meddela bildade flickor undervisning och öfning i enklare och finare matlagning, bakning, syltning och inläggning af grönsaker, finstrykning samt öfriga inom ett hushåll förekommande göromål, för att sålunda sätta dem i stånd att på ett praktiskt sätt förestå egna eller andras hem. Äfven meddelas en kortare kurs i Födoämneslära och Hälsovårdslära.
 Skolan har varit besökt af tre tusen fyrtioåtta (3,048) elever. Hvarje kurs omfattar 4 eller 4½ månader. Elever mottagas äfven på kortare tid.
 Ny kurs börjar den 15 nästkommande januari. Prospekt och vidare upplysningar meddelas af
Fröken Berta Erlandsson,
 19 Västra Trädgårdsgatan, Stockholm.

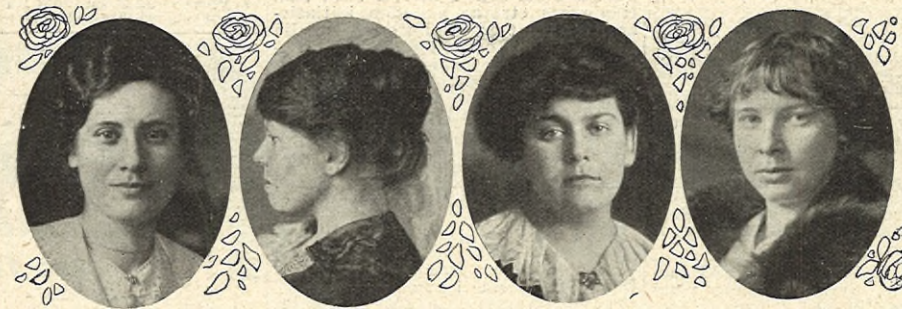
Nobynäs Hushållsskola
 Vårtermin från 20 januari till 20 maj.
 Bildade flickor mottagas af Nobynäs Herrgård, bel. å småländska höglandet i härlig och hälsosam trakt. Grundlig undervisning i hushåll och slöjd meddelas af skickliga, examinerade lärarinnor. Godt hem. Vidare meddelas af föreståndarinnan, Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd, Rikstelefon 5.

Kvinnornas intressen

äro i **SVENSKA DAGBLADETS** redaktion tillgodosedda på ett *enastående* sätt. Där skriva några af *vårt lands mest framstående specialister*, fröken Agnes Branting, textilauktoriteten, fru Gurli Linder, som behandlar pedagogiska ämnen med känd sakkunskap, fru Mary Nathorst för modefrågor m. fl. Men dessutom räknar

Svenska Dagbladets ordinarie kvinnliga medarbetarestab

följande krafter:

Célie brunius (C. B., Yvette)
 Kännare af modern kvinnoslöjd; har i flera år och senast på Baltiska utställningen gifvit kritiska öfversikter af aktuella företeelser på konstslöjdens område; har dessutom länge redigerat Svenska Dagbladets öfversikter af barn- och ungdomslitteratur vid jultiden.

Elisabeth Krey (Eth. K., Birba)
 Särskildt verksam för befrämjande af kvinnans sociala och politiska intressen; har det senaste året under en längre vistelse i Amerika idkat sociala, pedagogiska och journalistiska studier och därom skrivit en serie intressanta korrespondenser i Sv. Dagbladet.

Gerda Marcus (Jefred Mark, Jessica)
 Har i följsom i år genom Svenska Dagbladet organiserat nödhjälps åt fattiga i Stockholm och för öfrigt på Sv. D:s uppdrag i utlandet ingående studerat välgörelseorganisation. Skötte en stor del af Sv. D:s omfattande skildringsarbete på Baltiska utställningen.

Est. Bl. Nordström (Bansai)
 En af de främsta svenska krafterna i kåserande skildringskonst; har under det gångna året väckt uppseende genom sin först i Sv. D. publicerade artikelserie om sina öden o. intryck som mjölkerska vid en bondgård; skall under 1915 bl. a. skriva en serie bref från Lappland.

Joh. Lundström & Co A.-B.
 KUNGL. HOFLEVERANTÖR.
Prima Antracit
 HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER
 Begär vid telefonering å Riks och Allm. endast
"Lundströms".

ANVÄND LANDETS FÖRNÄMSTA FABRIKAT

VISKAFORS
 LÄTTA ELEGANTA HÅLLBARA
 SE VÅRA NYA MODELLER, OCH NI KÖPER INGA ANDRA GALOSCHER TY DE PASSA SKODONEN BÄST!

Kommiss onslager hos
 C. J. WESSMAN, ST. NYGATAN 44, STOCKHOLM
 JOH. LINDNÉR, MALMÖ.
 VILHELM LINDAHL, ÖRNSKÖLDSDVIK.

Hofleverantör Carl Lundbergs
 magnifika villa i Värnamo köpings centrum och vid Lagaån är till salu för 20,000 kr. Stor trädgård. Uppg. med J. Malcolm, postadr., Göteborg.

EN SCHACKKURS för nybörjare anordnas å Stockholms kvinnliga schackklubb. Anmälan A. T. 25374 fr. 6 e. m.

Musikinstrument.

Endast prima och väl justerade: Gitarrer, mandoliner, gitarrmandoliner, gitarrlutor, violiner, violonceller, citter, konsertinor, dragspel, flöjter, klarinetter, mässingsinstrument, sextetter af förstklassig böhmisk tillverkning, svensk modell, till 325 och 450 kr. sextett pr extra kontant, trummor, fodral, strängar och öfriga tillbehör. Triumfhoner (talapparater) och ljudskifvor med frälsningsarmestycken. Orglar och pianon från främsta fabriker. Hög rabatt vid extra kontant köp af orglar och pianon.

Ceylon-Téer.
 Frälsningsarméns äkta, rena, berömda téer. Finaste arom. Olika paketeringar till 5, 6 och 8 kr. pr kg.

Kakao.
 Frälsningsarméns rena kakao af erkänd förstklassig beskaffenhet. Pris pr hekto —:45, och pr kg. 4:50, enkiloburkar 4:50.

Dentol.
 Frälsningsarméns utmärkte munvatten och tandpasta. Munvattnet är på grund af sina stora antiseptiska egenskaper äfven ett förträffligt antisepticum. Pris pr hefl. 1:75, pr halfl. 1:—, Tandpasta pr tub —:60.

Armé-Tvål.
 Fin och behaglig antiseptisk toalett tvål. Pr stång 1:—, pr tvål —:25.

Viola-Ideal.
 Finaste toalett tvål. Pris pr kartong om 3 tvålar 1:50, pr tvål —:50.

Armé-Skokräm.
 Terpentinfri, förstklassig skokräm. Pris: pr burk —:25, pr stor ask —:50, pr mindre ask —:20.

Putspulver.
 Förstklassigt rengöringsmedel för metaller, men särskildt för koppar. Pris pr burk —:25.

Putskräm.
 Förnämsta metallpoleringskräm för alla metaller. Pris pr flaska —:25.

Rikt illustrerad varukatalog, innehållande fullständiga varu- o. prisuppgifter, sändes på begäran gratis o. franko.
 Ofvanstående m. fl. varor kunna erhållas vid eller genom varje Frälsningsarmékår, hos många hrr handlande eller direkt från

Frälsningsarméns Handelsdepartement
 Östermalmsg. 24 & 26 Stockholm 5.
 Telefoner: Riks 8581. Allm 6372
 Filial: S. Allégatan 9, Göteborg.
 Rikstelefon 73 76.

Idun utkommer denna vecka i A och B. Därjämte medföljer till prenumeranterna Innehållsregister för år 1914.